

4 420
1.

JUS

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

12

S a d r ž a j

I jugoslovensko savetovanje »Standardizacija '74« u Portorožu (Prof. Franc Mlakar, dipl. ing.)	403
međunarodna i nacionalna standardizacija (Govor generalnog sekretara organizacije ISO, g. Ole Sturen na savetovanju u Jugoslaviji)	405
V zasedanje tehničkog komiteta međunarodne organizacije za standardizaciju ISO/TC 120 — Koža	408
anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:	
— kontrole kvaliteta — terminologija	411
— proizvoda nafte	411
— terminologije boja i lakova	411
— čeličnih boca za tečne plinove	412
ispravke, izmene i dopune	412
objavljeni jugoslovenski standardi	413
međunarodna standardizacija:	
— primljena dokumentacija	417
— kalendar zasedanja	424
— informacije ISO	428
pregled primljenih važnijih inostranih standarda	432
personalne vesti	436

C o n t e n t s

First Yugoslav Symposium »Standardization '74« at Portorož (Prof. Franc Mlakar, dipl. ing.)	403
International and national standardization (Speech of ISO Secretary-General Mr. Olle Sturen, First Yugoslav Symposium at Portorož)	405
V meeting of the Technical Committee ISO/TC 120 — Leather	408
Draft standards available for public discussion from the fields:	
— quality control — terminology	411
— petroleum products	411
— terminology of paints and varnishes	411
— steel cylinders for liquefied gases	412
errata, amendments, addenda	412
Yugoslav published standards	413
ISO and IEC documentation	
— newly reached documentation	417
— meetings calendar	424
— ISO information	428
Reached foreign standards survey	432
Personal news	436

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

12

decembar

1974.

strana 401 — 436

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Cara Uroša 54
Beograd
Telefon 634-322
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboљub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK ZA ŠTAMPU

Marija KRISTARIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd
Cena pojedinom primerku din. 12. —
Godišnja pretplata din. 120. — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na evidentni račun
60805-845-614
Telefon: 641-965

STANDARDOTEKA

Generala Ždanova 28

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—81/74—02 od 4. II 1974. godine ovo
izdanje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

pozivamo sve naše čitaoce, saradnike iz oblasti
standardizacije, stručnjake svih grana privrede

na saradnju u našem
biltenu »standardizacija«

dopise, članke, pitanja, mišljenja i predloge slati
na adresu izdavača.

Redakcija

I jugoslovensko savetovanje »standardizacija '74« u Portorožu

prof. Franc Mlakar, dipl. ing.

Prvom jugoslovenskom savetovanju o standardizaciji »STANDARDIZACIJA 74«, koje je održano 15. i 16. oktobra 1974. godine u Portorožu, prisustvovalo je preko 450 stručnjaka iz svih privrednih grana iz cele zemlje, koji su do poslednjeg mesta ispunili veliku dvoranu »Avditorij«.

Učesnike savetovanja su pozdravili: Dušan Ilijević, član Saveznog izvršnog veća i predsednik Komiteta za energetiku i industriju, Vladimir Logar, potpredsednik skupštine SR Slovenije Ole Sturen (Olle Sturen), generalni sekretar Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Jean Blanc (Žan Blan), zastupnik generalnog sekretara Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC), Ivan Bažec, predsednik skupštine opštine Piran, Milan Krajnović, direktor Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Rudi Babič potpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije, Gregor Počkar, predsednik Zveze ekonomistov Slovenije i Rudi Jančar, u ime Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije i u ime Saveza inženjera i tehničara Slovenije.

Savetovanje, čiji su organizatori: Gospodarska zbornica Slovenije, Privredna komora Jugoslavije, Jugoslovenski zavod za standardizaciju, Savez inženjera i tehničara Jugoslavije, Savez inženjera i tehničara Slovenije, Elektrotehniška zveza Slovenije i Zveza ekonomistov Slovenije, je održano povodom međunarodnog dana standardizacije sa ciljem da se omogući široka diskusija o problematici standardizacije, tehničke regulative i atestiranja, čime bi se doprinelo daljem uspešnijem razvoju ovih delatnosti u našoj zemlji i užem povezivanju sa privredom. Savetovanje je brižljivo pripremljeno tako da su učesnici na savetovanju, osim referata, dobili i obimnu studiju na 590 stranica pod nazivom: »Standardizacija i njena uloga u daljem razvoju privrede SFRJ«, koja je urađena na inicijativu Gospodarske zbornice Slovenije. Isto tako je veliki broj organa i organizacija dobio na nekoliko nedelja pre savetovanja i Nacrt novog zakona o standardizaciji.

Tematika savetovanja bila je podeljena na tri dela. U okviru opšte problematike podneti su sledeći referati:

- Značaj standardizacije u savremenim uslovima razvoja naše zemlje (Milan Krajnović),

- Značaj standardizacije za nacionalne privrede, sa posebnim osvrtom na zemlje u razvoju (mr. Rudi Babič),
- Saradnja Jugoslavije u međunarodnoj standardizaciji (Franc Špiler),
- Jedinствena merila za zaštitu okoline (dr Avguštin Lah),
- Neka iskustva i zapažanja organa tržišne inspekcije u oblasti kontrole kvaliteta proizvoda (Luka Petković),
- Ekonomsko-tržišni aspekti standardizacije (dr Drago Kotnik),
- Značaj standardizacije za ispitivanje i atestiranje proizvoda sa posebnim osvrtom na međunarodnu podelu rada (Franc Mlakar).

Problematiku u vezi sa pomenutom studijom su obrađivali referati koji su bili na programu prvog dana savetovanja, kao referati o opštoj problematici. To su sledeći referati:

- Cilj i rezime istraživačke studije: Standardizacija i njena uloga u daljem razvoju privrede SFR Jugoslavije (Franc Špiler),
- Analiza stanja i problematika standardizacije (Leopold Possnig),
- Informacijsko-dokumentacijska služba u standardizaciji (Vera Levovnik),
- Obrazovanje kadrova za standardizaciju (mr. Vladimir Kurelec),
- Sistem jedinstvenog označavanja u standardima, prilagođen automatskoj obradi podataka (Franc Špiler),
- Uloga republike pri uvođenju standardizacije (Stane Slapšak),
- Organizacija interne standardizacije u novim uslovima samoupravljanja (Ivo Jerončić),
- Rezime predloga za poboljšanje standardizacije (Dušan Zogović).

Drugi dan savetovanja je bio u potpunosti posvećen problematici u vezi sa novim Zakonom o standardizaciji. Ovaj Zakon bi za razliku od dosadašnjeg Zakona odredio mesto i ulogu svih nosilaca standardizacije, od osnovnih organizacija udruženog rada, poslovnih udruženja, velikih sistema i privrednih komora do Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pri čemu bi osnovni cilj novog Za-

kona bio da se ubuduće standardizacija razvija kao jedinstveni proces, uključen u razvoj naše privrede. Kao uvod u diskusiju, u ovom delu su bila izneta dva referata:

- Pravni aspekti budućeg zakona o standardizaciji (Petar Šurlan),
- Rezultati javne diskusije o nacrtu budućeg zakona o standardizaciji (Đuka Lisica).

U živoj diskusiji, koja je usledila posle pojedinih referata, u punoj meri je došla do izražaja opšta želja učesnika, da na polju standardizacije nadoknadimo ono što je propušteno i da, pored

aktivnijeg rada na nacionalnoj standardizaciji, radimo na većem uključivanju u međunarodnu standardizaciju, radi bolje zaštite interesa jugoslovenske privrede.

Na savetovanju je obrazovana i komisija za zaključke koje će učesnici dobiti zajedno sa zapisnikom o diskusiji. Osim toga, predstavnici većeg broja organizacija su se prijavili kao članovi komisija koje će analizirati primedbe na Nacrt zakona o standardizaciji i učestvovati u pripremi konačnog teksta Nacrta koji će se predati Saveznom izvršnom veću.

*

* *

Bilten »Standardizacija« će u nekoliko brojeva objaviti najznačajnije referate i materijale sa Savetovanja u Portorožu.

međunarodna i nacionalna standardizacija

**Govor Generalnog sekretara
organizacije ISO, g. OLE
STURENA na savetovanju u
Jugoslaviji**

Iako je Jugoslavija postala članica organizacije ISO 1950. godine, ovo je tek druga poseta Generalnog sekretara Jugoslovenskoj instituciji za standardizaciju. To je jedan od razloga što sam sa zadovoljstvom prihvatio poziv da učestvujem na ovom savetovanju. Drugi razlog je u tome što je Jugoslavija poslednjih godina pokazala veći interes za međunarodni rad uopšte, a posebno za rad u organizaciji ISO. Predstavnici Jugoslavije su bili prisutni na nekoliko zasedanja organizacije ISO ove godine i mi u ovome vidimo ohrabrujući znak za budućnost.

Takođe smo sa zadovoljstvom primetili da Jugoslovenski zavod za standardizaciju sada ima čvršći položaj u svojoj sopstvenoj zemlji, čime je stvorena sigurna osnova za dalji rad na nacionalnom i međunarodnom planu. Ja čvrsto verujem — a na ovo ću se vratiti kasnije — da jaka nacionalna institucija predstavlja uslov za uspešan međunarodni rad, što mi isto tako daje razlog da čestitam Jugoslaviji na dosadašnjem razvoju.

Prva nacionalna institucija za standardizaciju osnovana je u Velikoj Britaniji (BSI) još 1901. godine, daleko pre nego što su osnovane slične institucije u svetu.

Međutim, 20-tih godina ovog veka osnovano je više nacionalnih institucija za standardizaciju, tako da sam ja u nekoliko poslednjih godina učestvovao u nizu proslava pedesetogodišnjica: u Austriji, SAD-u, Japanu, Sovjetskom Savezu, Italiji, Poljskoj i Švedskoj.

Nacionalna standardizacija je počinjala da se razvija na skroman način. U većini zemalja, nacionalne institucije za standardizaciju sastojale su se od malih biroa sa tri ili četiri čoveka; rad je bio ograničen na mali broj tehničkih oblasti, a rezultati su bili vrlo skromni. Ukratko, to je bio rad iza scene, koji su usmeravali dalekovidni duhovi shvatajući važnost koordinirane standardizacije na nacionalnom planu.

Tek pedesetih godina, nacionalna tela za standardizaciju postala su vitalni i cenjeni delovi društva u kojem su radili. Sredinom pedesetih godina, vlade, privreda i potrošači počeli su da shvataju važnost standardizacije i rezultati su bili impresivni. Za samo nekoliko godina broj nacionalnih standarda je porastao na više od 100 000, a veliki broj oblasti obuhvaćen je radom na standardizaciji.

Danas je lako reći da ovaj pravac nije bio dobar. Da su se svi izvori u to vreme, pre dvadeset godina, grupisali i orijentisali na međunarodni rad, otišli bismo mnogo dalje na putu međunarodne standardizacije.

Ali, to je lako reći onda kada se događaji završe. Važnu stvar do koje se došlo pedesetih godina, predstavlja činjenica da su nacionalne organizacije ojačale svoj položaj u svojoj zemlji.

Da nije bilo ovog rada na nacionalnom planu pre dvadeset godina, razvoj u pravcu međunarodne standardizacije bio bi znatno sporiji. Činjenica je, ponavljam, da međunarodni rad, rad organizacije ISO, u velikoj meri zavisi od čvrstog položaja nacionalnih organizacija za standardizaciju.

Istorijski posmatrano, prema tome, koncentrisanje rada na standardizaciji na nacionalnom planu bilo je ispravno. Danas je, naravno, prilaz drukčiji: naglasak je širom sveta na međunarodnom radu. U krajnjoj liniji, tehnologija ima međunarodni karakter: ne postoji politički, ekonomski ili praktičan razlog zbog kojeg bi se vijci, dimenzije papira ili ispitivanje zaštitnih šlemova razlikovalo u pojedinim zemljama.

U toku poslednjih 20 godina došlo je do velikog porasta razmene ideja i dobara između zemalja. Jugoslovenski proizvodi se prodaju u Americi ili Poljskoj; Švedski automobili se izvoze u Australiju i Nigeriju; nove metode transporta omogućile su da se izvozi i uvozi gotovo sve, nezavisno od toga iz koje zemlje, uz razumnu cenu.

Očigledno je da je ova značajna razmena imala neposredan odraz na rad na standardizaciji. Svet je otkrio da protivrečni nacionalni standardi predstavljaju veliku prepreku za trgovinu. Činjenica je da nisu samo velike zemlje, kao što su SAD, SSSR ili Francuska, objavile veliki broj nacionalnih standarda koji su u velikoj meri vodili računa o čisto nacionalnim problemima. Kao posledica ovoga, na početku rada u okviru organizacije ISO, pokušalo se sa usklađivanjem nacionalnih standarda zemalja članica. U tim posleratnim godinama, međutim, postojao je samo ograničen interes za međunarodnu standardizaciju. Još uvek su nacionalne institucije za standardizaciju davale prioritet svom nacionalnom radu, dok se međunarodni rad na standardizaciji smatrao korisnim, ali bez opravdanja za većom aktivnošću. To je razlog što je organizacija ISO tako skromno počela i što je tek međunarodni rad na standardizaciji počeo naglo da raste sredinom šezdesetih godina. Brz tehnološki razvoj i, kao što sam ranije pomenuo, porast međunarodne trgovine, stvorio je potrebu za međunarodnim standardima.

Postoje, međutim, i mnogi drugi faktori koji su uticali na ovaj razvoj:

- Porast interesovanja državnih organa u međunarodnim okvirima na tehničkoj osnovi, za razvojem usklađenih propisa;
- Stvaranje institucija za standardizaciju u velikom broju zemalja u razvoju koje su shvatile potrebu za solidnom međunarodnom osnovom za njihov nacionalni rad;
- Proširivanje predmeta rada organizacije ISO koja je angažovala sve veći broj ljudi iz različitih interesnih grupa u koje spadaju i potrošači;
- Priznavanje potrebe za pravilima po tehničkim pitanjima, do kojeg je došlo od strane drugih međunarodnih organizacija.

Naročito je interesantan položaj zemalja u razvoju, posmatrano sa aspekta izrade standarda u sopstvenoj zemlji. Danas one još uvek rešavaju problem da li da prate britanske, nemačke, ruske ili standarde neke druge zemlje, u onim oblastima gde ISO nije donela međunarodne standarde, ili u slučajevima gde postojeći nacionalni standardi ne prihvataju u dovoljnoj meri njihove sopstvene interese. Potpuno je logično da njihov rad treba da bude zasnovan na radu organizacije ISO, koji omogućava izvanredno velik **transfer tehnologije** iz svih industrijalizovanih zemalja i stručno mišljenje celog sveta koje se dobija po razumnoj ceni. Ja smatram da je transfer tehnološkog znanja jedan od najvažnijih aspekata rada na standardizaciji, aspekata koji se često zanemaruju. Prednosti, naravno, nisu ograničene samo na zemlje u razvoju: ceo program organizacije ISO, sa ovog gledišta, predstavlja neuporediv izvor tehničkih informacija kojem doprinose sve zemlje i kojim se podjednako mogu sve koristiti.

Ono što je rečeno o zemljama u razvoju, u velikoj meri važi i za industrijalizovane zemlje, bez obzira na njihov ekonomski sistem. U zemljama kao što su Danska ili Jugoslavija, ne postoji velika potreba da se standardi ograniče samo na sopstvenu zemlju; u geografiji moderne standardizacije nacionalne granice igraju ograničenu ulogu.

Danas u svetu tehnologija i privreda dobijaju međunarodne karakteristike, pa postaje neizbežno da se i **standardi izrađuju** na međunarodnom planu.

Podaci o radu organizacije ISO potvrđuju ovu koncepciju.

Organizacija danas ima 76 članica i donela je 2.500 međunarodnih standarda, od kojih najveći broj u poslednjih 5 godina. Danas mi donosimo dva nova (ili revidirana) ISO standarda svakog radnog dana u godini, a 2.000 novih nacrtala nalazi se u radu. Ukupno više od 100 000 stručnjaka širom sveta aktivno je angažovano u tehničkom radu.

Ovaj tehnički rad odvija se preko blizu 1.500 tehničkih tela i svakog radnog dana u godini održava se osam ISO sastanaka negde u svetu, kojima godišnje prisustvuje oko 20 000 delegata.

Prema tome, sa puno razloga može se reći da je ISO najveća međunarodna organizacija za privrednu i tehnološku kooperaciju. Razvoj međunarodnih standarda je specijalizovan posao i do pre deset godina bio je pod dominacijom stručnjaka iz zemalja Zapadne Evrope. Nedostatak kvalifikovanih kadrova, finansijski problemi i jezički problemi, još uvek sprečavaju mnoge zemlje da doprinesu radu organizacije ISO, ali je sada učinjen određen progres sa kojim organizacija ISO postaje zaista organizacija celog sveta.

Danas udaljene zemlje igraju aktivnu ulogu u poslovima organizacije ISO, tako da zemlje kao što su Indija, Australija, Kanada i Japan ne dozvoljavaju da im geografska udaljenost smanjuje mogućnost učešća u radu na međunarodnoj standardizaciji. Jedan od razloga za zadovoljstvo je i vrlo velika podrška organizaciji ISO koja biva sve očiglednija poslednjih godina u istočnoj Evropi.

U vezi sa ovim mi očekujemo od Jugoslavije da će ovih godina deliti obavezu i privilegiju da služi svim zemljama sveta preko organizacije ISO.

Već je podvučeno da donošenje standarda postaje međunarodni posao. Prošlo je vreme kada su međunarodni dogovori obezbeđivali zajednički okvir u kojem su nacionalni i interni standardi davali svoja sopstvena rešenja koja se odnose na detalje proizvoda. U velikoj meri međunarodni standardi danas služe svojoj pravoj svrsi, svuda i na svim nivoima.

To takođe znači da svega nekoliko nacionalnih organizacija za standardizaciju donosi više standarda u toku godine od organizacije ISO. Ustvari, danas ima samo nekoliko skupova nacionalnih

standarda koji su od važnosti i van zemlje gde su doneti.

Američki, ruski britanski, nemački i francuski standardi mogu još uvek igrati izvesnu ulogu u međunarodnom komuniciranju, ali korak po korak, sve brže, oni se zamenjuju međunarodnim dogovorom — ISO standardima.

Međutim, postoji još uvek značajna razlika između toga šta je pokriveno ISO standardima, a šta radom na nacionalnom planu. Dok je u radu organizacije ISO naglasak bio na razvoju metoda ispitivanja i drugih osnovnih standarda, što daje solidnu osnovu međunarodnoj standardizaciji, nacionalni rad je više usmeren ka donošenju standarda za proizvode. Buduće potrebe idu sve više ka **međunarodnim standardima za proizvode** koji mogu da se koriste, a da se ne povećava nepotreban broj dobara i usluga. Ovo čini nov pravac aktivnosti organizacije ISO.

Priprema i donošenje potrebnih standarda je u korenu standardizacije. Ali to nije dovoljno. Isto je tako važno da se standardi široko primenjuju. Iz očiglednih razloga primena međunarodnih standarda uglavnom leži na nacionalnim institucijama za standardizaciju, bilo da se ISO standardi prevedu i usvoje kao nacionalni standardi, bilo — što postaje sve češći slučaj — da se ISO standardi automatski usvoje kao nacionalni standardi.

Postoji, međutim, velika potreba za **informacijama** među različitim zemljama, te prema tome i ovde ISO treba da odigra važnu ulogu. Da li se ISO standardi za vijke koriste u Japanu, Venecueli ili Gani? Koje još zemlje nisu usvojile ISO standarde za veličinu papira? Koji nacionalni standardi postoje u oblasti kvaliteta vode (gde je ISO usvojila pre izvesnog vremena vrlo širok program rada)?

Ovakva pitanja stižu ne samo u Centralni sekretarijat ISO u Ženevi, nego i u informacione centre zemalja članica ISO. Prema tome, jedna od osnovnih dužnosti međunarodnog pokreta standardizacije je da obezbedi da svi zainteresovani budu obavешteni o tome koji standardi postoje. Ovo postaje sve važnije u svetu gde porast izvora informacija ide eksponencijalnom brzinom; gde svake godine širom sveta nastaju milioni dokumenata.

Ovo je razlog zbog čega je organizacija ISO poslednjih godina osnovala **informacionu mrežu**, povezujući sve centre informacija u zemljama članicama, sa ciljem da se obezbedi brz i efikasan servis tehničkih informacija za sva pitanja koja se odnose na standardizaciju. Kada se jedanput ova mreža potpuno razvije, svi informacioni centri štedeće

vreme i novac, a što je najvažnije, njihove mušterije će dobijati kvalitetne usluge.

Rad organizacije ISO je decentralizovan. Sedište se nalazi u Ženevi, ali su sekretarijati tehničkih odbora smešteni u različitim zemljama; danas, 29 zemalja drže pojedine sekretarijate. Na isti način izvori informacija se danas združuju da se obezbedi maksimalna primena rada ISO.

Izmena informacija je od životne važnosti u oblasti atestiranja. Različite zemlje su usvojile različite sisteme atestiranja, zavisno od njihovog industrijskog nivoa, tradicije itd. U velikoj meri ove razlike mogu stvoriti prepreke za razmenu, te se i ovde očekuje od organizacije ISO da doprinese rešavanju problema.

Ono što je rečeno o tehničkim informacijama, podjednako se odnosi i na **kontakte i veze sa javnošću**. Centralni sekretarijat ISO ne može sam da šalje poruke. Zajednička je dužnost svih članica ISO da učine rad organizacije ISO dobro poznatim i cenjenim.

U krajnjoj liniji, standardizacija nije posao koji je isključivo namenjen profesionalnim radnicima koji donose i koriste standarde. U izvesnom smislu čak je vrlo važno da se sa ovim radom upoznaju običan čovek, žena ili dete, tako da shvate važnost i korisnost standardizacije u njihovom svakodnevnom životu.

Ako bi se gledalo u budućnost, moglo bi se zaključiti da će se ISO usmeriti na donošenje standarda, dok će se nacionalne institucije za standardizaciju koncentrisati na njihovu primenu. Ova podela rada je po mom mišljenju logična i razumna.

Ključ uspeha leži u saradnji. ISO kao organizacija treba i mora da radi **preko** zemalja članica. Nacionalne institucije za standardizaciju treba da se staraju da njihovu zemlju zastupaju zaista najbolji tehnički stručnjaci u radu ISO. Dužnost je Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju da obezbedi da se jugoslovensko gledište dostavi tehničkim odborima. Dužnost je nacionalnih institucija da vide da li je ISO standard u skladu sa interesom njihove zemlje. Ovo je bitna uloga svake nacionalne institucije u budućnosti.

Neke zemlje su već usvojile ovaj logički novi međunarodni prilaz. Na primer, u Danskoj je napušten rad na nacionalnom planu i sve snage su usmerene na učešće — i to na aktivno učešće — u radu ISO. Kao Generalni sekretar organizacije ISO ja sam svakako veoma zadovoljan ovim prilazom; ali sam isto tako ubeđen da će za Dansku nacionalnu privredu, gledajući dugoročno, ovo predstavljati veliku korist.

V zasedanje tehničkog komiteta međunarodne organizacije za standardizaciju ISO/TC 120 - koža

U Parizu, u periodu kada se održavao Međunarodni sajam kože, u vremenu od 11. do 14. septembra, održano je peto plenarno zasedanje Tehničkog komiteta za kožu i zasedanja njegovih potkomiteta i to: četvrto zasedanje Potkomiteta ISO/TC 120/SC 1 — Sirova koža, uključujući piklovane kože, kao i četvrto zasedanje potkomiteta ISO/TC 120/SC 2 — Štavljena koža.

U radu komiteta ISO/TC 120 učestvovalo je 38 zemalja i to:

Aktivni članovi (P):

Australija, Ujedinjena Arapska Republika, Španija, Egipt, Francuska, Indija, Izrael, Italija, Novi Zeland, Portugalija, Rumunija, Južno Afrička Republika, Čehoslovačka, Turska, Velika Britanija i SAD.

Članovi posmatrači (O):

Belgija, Brazil, Bugarska, Kanada, Čile, Kolumbija, Finska, Sav. Rep. Nemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Japan, Malezija, Maroko, Meksiko, Holandija, Poljska, Sri-Lanka, Švajcarska, SSSR i Jugoslavija.

Sekretarijat Tehničkog komiteta ISO/TC 120 drži Iran, sekretarijat Potkomiteta ISO/TC 120/SC 1 drži Francuska, a sekretarijat Potkomiteta ISO/TC 120/SC 2 drži Iran.

Sednica potkomiteta ISO/TC 120/SC — 1

Za predsednika je izabran direktor odeljenja za kožu u AFNOR-u M. MIDY.

Zasedanju su prisustvovali delegati sledećih zemalja: Francuska — 8 članova; Mađarska — 2 člana; Iran — 3 člana; Rumunija — 2 člana; Engleska — 2 člana i Jugoslavija — 2 člana.

Sve zemlje su aktivni učesnici, dok je Jugoslavija član posmatrač (»O«).

Na sednici su razmatrani sledeći predlozi i nacrti standarda:

1. Iz oblasti ovčijih koža
 - a. Označavanje i oblikovanje koža;
 - b. Greške na koži.

2. Iz oblasti goveđih koža
 - a. Nastavak studije prednacrta koji se odnosi na klasiranje sirovih goveđih koža prema izgledu i masi;
 - b. Definicija mladih goveda;
 - d. Klasiranje prema masi;
 - c. Klasiranje prema izgledu;
 - e. Označavanje koža.

3. Iz oblasti kozjih koža

Predlog za donošenje prednacrta koji se odnosi na specifikaciju piklovanih kozjih koža.

Svi predlozi su detaljno razmatrani uz iscrpnu diskusiju svih članova zemalja aktivnih učesnica (»P« članovi). Na kraju su donete sledeće rezolucije:

1. Prisutne delegacije se slažu da se predlog standarda »Označavanje i oblikovanje ovčijih koža« primenjuje na ovčje kože pod vunom. Ovčje kože sa dlakom biće predmet daljih studija. Sekretarijat će izraditi novu verziju predloga, uzimajući u obzir sve odluke donete na zasedanju. Ovaj predlog će biti podnet članovima Potkomiteta radi ispitivanja. Rok za odgovor je dva meseca. U slučaju da nema primedaba, ovaj dokument predaće se Sekretarijatu Tehničkog komiteta da bi prošao potrebnu proceduru za izradu ISO standarda.
2. Sekretarijat će izraditi i novu verziju predloga standarda »Greške ovčijih sirovih koža«, vodeći računa o odlukama donetim na ovom zasedanju. Dokument će u daljem toku proći istu proceduru kao i prethodni.
3. U vezi sa predlogom standarda »Klasiranje sirovih goveđih koža« delegati su se složili da se uvede i termin »koža mladih goveda« pored termina »teleća koža« i »koža junadi«. Delegacije su prihvatile princip klasiranje — predlog Čehoslovačke delegacije — s tim što će svim članovima Potkomiteta biti upućena anketa u cilju usklađivanja težinskih granica raznih tipova goveđih koža. Na kraju ankete Sekretarijat će predložiti novi tekst, poštujući mišljenje većine.

4. Delegati su se složili da se anketom ispita mišljenje svih članova o elementima markiranja koji treba da uđu u internacionalne norme obeležavanja goveđih koža.

U svojim odgovorima članovi treba da se izjasne za predložene elemente, kako, na kom mestu kože i kada treba izvršiti obeležavanje.

Sednica Potkomiteta ISO/TC 120/SC — 2

Za predsednika je izabran profesor Dr. A. RAFFI (Iran).

Zasedanju su prisustvovali delegati sledećih zemalja:

Francuska — 7 članova; Mađarska — 2 člana; Iran — 3 člana; Rumunija — 2 člana; Engleska — 1 član, Jugoslavija — 1 član.

Na sednici su razmatrani sledeći predlozi i nacrti standarda:

1. Određivanje ukupnog sulfatiranog pepela i sulfatiranog pepela nerastvornog u vodi.
2. Određivanje materija rastvornih u vodi, mineralnih materija rastvorljivih u vodi i organskih materija rastvorljivih u vodi.
3. Određivanje materija (masnoća i ostalih rastvorljivih materija) rastvorljivih u dihlormetanu.
4. Šema specifikacije za vrste koža.
5. Siva skala za ocenjivanje promene obojenja koža.

Svi predlozi su detaljno razmatrani uz iscrpnu diskusiju. Na kraju su donete rezolucije.

Prisutni delegati su usvojili gore predložene nacrti standarde uz reviziju i korekciju. Sekretarijat će na osnovu ovih korekcija izraditi novi dokument i proslediti ga svim članovima Potkomiteta.

Plenarna sednica — zajednička sednica oba Potkomiteta SC 1 i SC 2.

Na ovoj sednici podneti su izveštaji o dosadašnjem radu i o planovima budućeg rada.

1. Uspostavljene su veze sa drugim ISO telima, zatim sa Međunarodnim savetom kožara, Međunarodnom unijom društava kožarskih hemičara i Međunarodnim udruženjem za poboljšanje kvaliteta koža.
2. Radom su obuhvaćene: metode klasiranja, konzervisanja, vrste ambalaže, uslovi transporta, metode uzimanja uzoraka i ispitivanja koža (ovde se podrazumevaju i piklovane kože), specifikacija koža.
3. Definitivno su prihvaćeni sledeći ISO standardi:
ISO 2820 — »Sirove goveđe i konjske kože — Način oblikovanja«

ISO 2821 — »Sirove goveđe i konjske kože — Konzervisanje soljenjem u gomili«

4. Odobren je predlog ISO standarda ISO/DIS 2822 »Greške svežih ili sveže soljenih sirovih goveđih koža, Rečnik«.
5. Potkomitet je prihvatio nacrt predloga koji treba da prođu kroz potrebnu proceduru za konačno odobravanje:
 - »Označavanje i oblikovanje ovčijih koža pod vunom«
 - »Greške sirovih ovčijih koža«.
6. Delimično je prihvaćen nacrt predloga »Klasiranje sirovih goveđih koža«, koji treba da se dopuni naknadnim anketiranjem svih članova Potkomiteta.
7. Dalje studije treba da obuhvate:
 - »Obeležavanje goveđih koža«
 - »Specifikacija piklovanih kapreta«
 - »Terminologija grešaka bastard koža«
 - »Klasifikacija sirovih bivolskih koža« (Dve poslednje studije radiće se na predlog Indijske delegacije).
 - »Oblikovanje i greške sirovih kozjih i jarećih koža« (predlog Francuske delegacije).
 - »Specifikacija ovčijih piklovanih koža« (inicijalni predlog će se tražiti od članova Novog Zelanda, Australije, Turske i Irana).
 - »Nove metode ispitivanja gotove kože saobražene internacionalnim metodama«.
 - Nastavak radova na rečniku termina koji se koriste u kožarstvu, na 5 jezika.
8. Na ovoj sednici je raspravljano o datumu i mestu održavanja sledećeg sastanka, pa su se delegacije složile da se idući sastanak održi 1976 godine. Mesto održavanja će se odrediti naknadno.

Iz izveštaja se vidi da je na sastanku obrađen obiman materijal. Diskutovano je o velikom broju predloga standarda. Ovim predlozima obuhvaćena je kako sirova tako i gotova koža. Međutim, da bi se tok diskusije mogao pratiti sa uspehom, potrebno je da se raspolaže svim potrebnim materijalima u kojima su već obuhvaćene primedbe na predloge standarda. Ovaj materijal će se dostaviti svim zainteresovanim aktivnim članovima najkasnije mesec dana pre sastanka. Zavod za standardizaciju dostavio je Institutu za kožu i obuču samo materijal koji se odnosi na gotovu kožu, pa se sednicama Potkomiteta za sirovu kožu moralo prisustvovati bez potrebnog kompletnog materijala. Objašnjenje za ovo nalazi se u činjenici što je naša zemlja prijavljena u ISO/TC 120 i njegove potkomitete kao član posmatrač, te dobija samo dokumenta koja su usvojena od strane aktivnih članica potkomiteta (nacrti, predloge i međunarodne standarde). Aktivni članovi aktivno

učestvuju u radu, tj. imaju pravo da predlažu svoje nacionalne standarde i učestvuju u istraživanjima i ispitivanjima u vezi sa donošenjem međunarodnih standarda. Oni dobijaju svu dokumentaciju u vezi sa svakim pokrenutim predmetom, obavješteni su o glasanju pojedinih zemalja, o daljem toku rada i o usvajanju standarda.

Aktivni članovi su dužni da glasaju i stavljaju primedbe, ako postoje, na svaki prednacrt, nacrt i predloge, dok je pravo i obaveza članova posmatrača da glasaju o predlozima međunarodnih standarda.

Iz izveštaja se vidi da su standardi o kojima je diskutovano vrlo interesantni za našu kožarsku industriju. Prikupljeni materijal će u velikoj meri poslužiti kao baza pri izradi novih i reviziji starih jugoslovenskih standarda.

Vrlo je korisno i samo prisustvovanje ovakvom skupu, na kome eminentni stručnjaci kožarske struke izmenjuju svoja iskustva.

*Debač Vukosava, dipl. inž.
Upravnik laboratorije Instituta za
kožu i obuću, Beograd.*

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

iz oblasti kontrole kvaliteta — terminologija

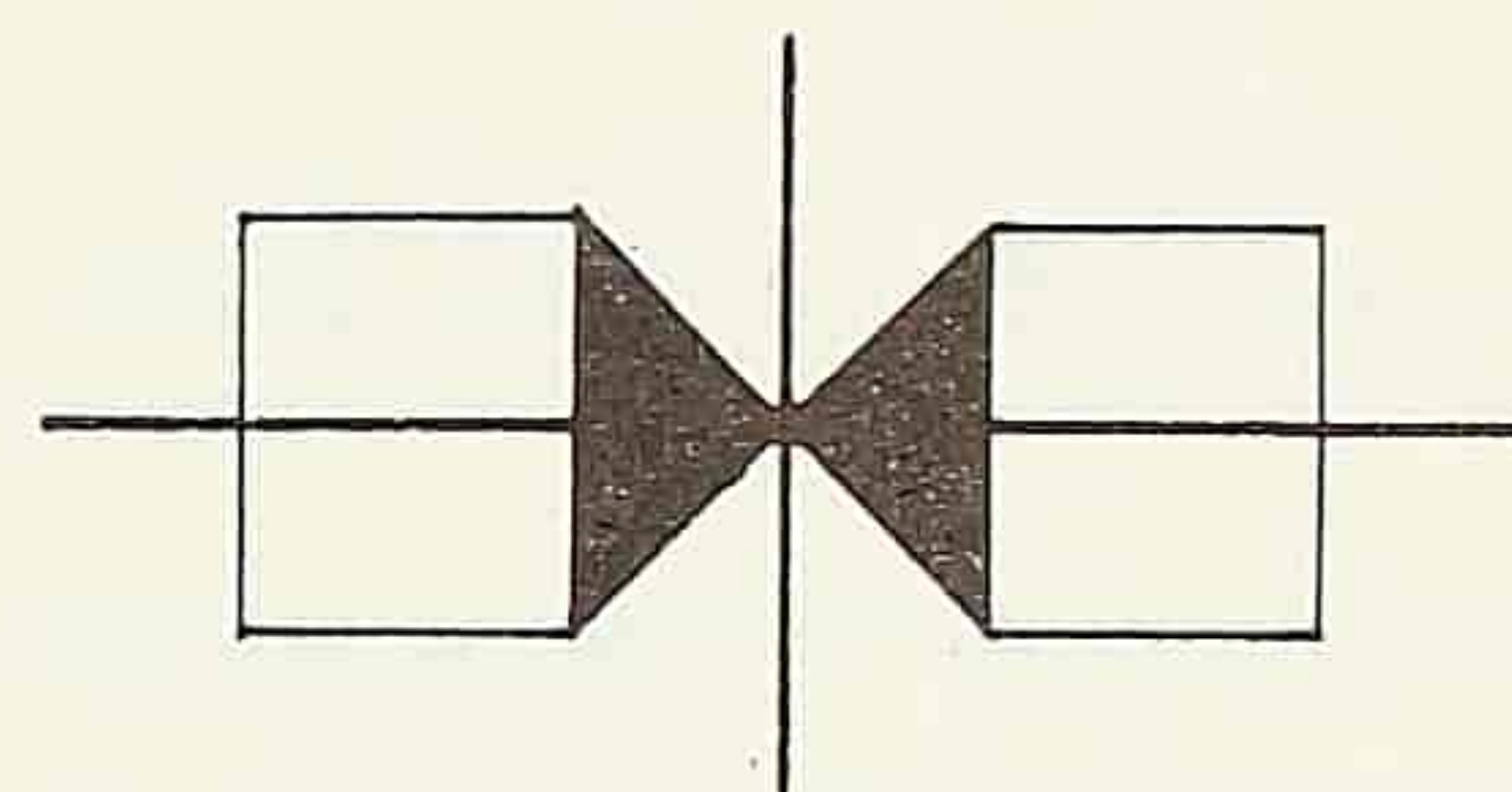
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je: 1. mart 1975. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11302	Kontrola kvaliteta. Terminologija, I lista	JUS A.D0.201
Predlog br. 11303	Kontrola kvaliteta. Terminologija, II lista	JUS A.D0.202
Predlog br. 11304	Kontrola kvaliteta. Terminologija, III lista	JUS A.D0.203
Predlog br. 11305	Kontrola kvaliteta. Terminologija, IV lista	JUS A.D0.204
Predlog br. 11306	Kontrola kvaliteta. Terminologija, V lista	JUS A.D0.205
Predlog br. 11307	Kontrola kvaliteta. Terminologija, VI lista	JUS A.D0.206

Napred navedeni predlozi standarda izrađeni su u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na osnovu čehoslovačkog nacionalnog standarda i postojećih dokumenata Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO). Svi predlozi umnoženi su i dostavljeni zainteresovanim institucijama, organizacijama i pojedincima na mišljenje.

Interesenti koji predloge nisu dobili, mogu se pismeno obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54, pošt. fah 933) sa zahtevom da im se isti naknadno dostave.

iz oblasti proizvoda nafte

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. mart 1975. godine.

Ovim se stavljaju na diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11308	Mineralna ulja. Zaštitno mazivo ulje	JUS B.H3.551
Predlog br. 11309	Vazelini. Antikorozioni vazelini	JUS B.H3.681
Predlog br. 11310	Mineralna ulja. Antikorozioni fluid. Mek film	JUS B.H3.911
Predlog br. 11311	Proizvodi od nafte. Sredstvo za čišćenje naoružanja	JUS B.H2.911

Predlozi standarda su izrađeni u okviru Jugoslovenskog društva za primenu goriva i maziva SMEITJ-a pod rukovodstvom posebno oformljene Komisije za standarde uz učešće predstavnika proizvođača i potrošača ove grupe proizvoda i usaglašeni su sa zahtevima JNA.

Predlozi su umnoženi u dovoljnom broju primeraka i dostavljeni su zainteresovanim preduzećima, organizacijama i ustanovama u zemlji.

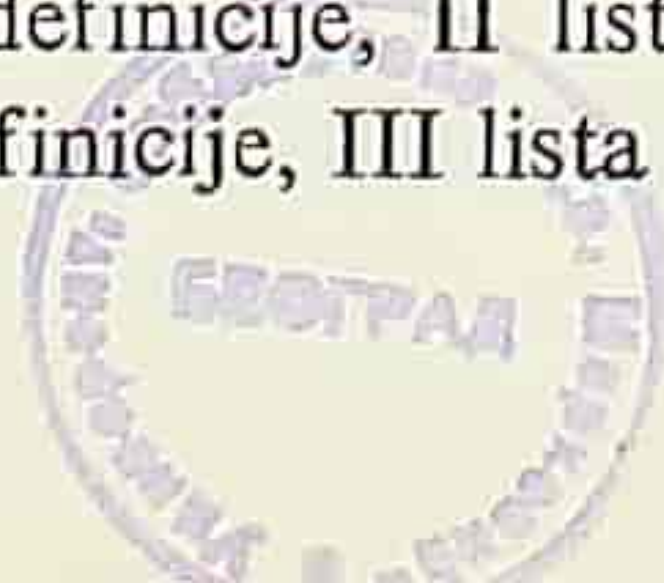
Zainteresovane radne organizacije i ustanove koje nisu dobile tekstove ovih predloga, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša 54 (p. fah 933) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave radi stavljanja eventualnih primedbi.

iz oblasti terminologije boja i lakova

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. mart 1975. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11312	Boje i lakovi. Termini i definicije, II lista ..	JUS H.C0.003
Predlog br. 11313	Boje i lakovi. Termini i definicije, III lista	JUS H.C0.004

- Predlog br. 11314** Boje i lakovi. Termini i definicije, IV lista **JUS H.C0.005**
Predlog br. 11315 Boje i lakovi. Termini i definicije, V lista **JUS H.C0.006**
Predlog br. 11316 Boje i lakovi. Termini i definicije, VI lista **JUS H.C0.007**

Napred navedeni predlozi standarda izrađeni su u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, uglavnom na osnovu francuskog nacionalnog standarda NF T 30—301 i drugih međunarodnih standarda kao i dokumenata Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO). Svi predlozi umnoženi su i dostavljeni zainteresovanim institucijama, organizacijama i pojedincima na mišljenje.

Interesenti koji predloge nisu dobili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54, pošt. fah. 933) sa zahtevom da im se isti naknadno dostave.

iz oblasti čeličnih boca za tečne plinove

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je **1. mart 1975. godine**

Ovim se stavljaju na diskusiju predlozi sledećih jugoslovenskih standarda:

- Predlog br. 11317** Zavarene čelične boce za propan-butan za punjenje 1,2 i 3 kg, revizija **JUS M.Z2.515**
Predlog br. 11318 Zavarene čelične boce za propan-butan. Povratni ventil i ventil za trošila **JUS M.C5.352**

Predlozi koje je izradilo preduzeće »Đuro Đaković« iz Slavenskog Broda, dostavljeni su izvesnom broju preduzeća proizvođača i potrošača. Zainteresovane radne organizacije mogu ove predloge dobiti ako se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša 54, najkasnije do 1. februara 1975. godine.

ispravke, izmene i dopune

ISPRAVKE

U standardu **JUS N.C1.351** — Alu-čelična užad za nadzemne vodove, objavljenom u Službenom listu SFRJ br. 12/1969, na strani 5, tačka 4.43, prvi stav, drugi red, umesto teksta: »Epruveta slobodne dužine 100 × prečnik žice, uvija se do prekida brzinom od 60 obrta u minutu«, treba da stoji: »Epruveta slobodne dužine 100 × prečnik žice, uvija se do prekida brzinom do 60 obrta u minutu.«

U standardu **JUS N.C1.551** — E-AMgl — čelična užad za nadzemne vodove, objavljenom u Službenom listu SFRJ br. 69/1973. na strani 5, tačka 6.313, drugi red, umesto teksta: »Epruvete slobodne dužine 100 × prečnik žice uvija se do prekida brzinom od 60 obrtaja u minutu«, treba da stoji: »Epruveta slobodne dužine 100 × prečnik žice uvija se do prekida brzinom do 60 obrtaja u minutu.«

Mole se imaoći ovih standarda da u svojim primercima izvrše navedene ispravke.

Iz Jugoslovenskog zavoda za
standardizaciju

objavljeni jugoslovenski standardi

Službeni list SFRJ br. 19/74. od 18. IV 1974.

JUS B.H3.019	— Mineralna ulja:	
1974	„ Brodska karterska motorna ulja	20,00
JUS B.H3.029	— „ Brodska kartersko-cilindarska motorna ulja	20,00
1974		
JUS B.H3.039	— „ Brodska cilindarska motorna ulja	17,00

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. jula 1974. godine

Službeni list SFRJ br. 27/74. od 23. V 1974.

JUS Z.C1.001	— Vatrogasna oprema. Simboli	38,00
1974		

Navedeni standard je obavezan i stupa na snagu 1. jula 1974. godine

Službeni list SFRJ br. 29/74. od 6. VI 1974.

JUS N.N6.010	— Frekvencijski opsezi radio-difuznih prijemnika	23,00
1974		
JUS M.A1.440	— Tolerancije u mašingradnji. Dozvoljena odstupanja slobodnih mera vučenih i presovanih profila od bakra i bakarnih legura za gnječenje	35,00
1974		

Navedeni standardi su obavezni i stupaju na snagu 1. jula 1974. godine

Službeni list SFRJ br. 31/74. od 20. VI 1974.

JUS M.B0.221	— Tolerancije metričkog navoja s trouglastim ISO-profilom: Osnovi sistema tolerancija	10,00
1974		
JUS M.B0.512	— „ Provera navoja radnog komada i rukovanje merilima	17,00
1974		
JUS M.B0.600	— Ureznici za metrički navoj s trouglastim ISO-profilom. Tolerancije navoja	35,00
1974		
JUS M.B1.068	— Vijci sa šestostranom glavom, za čelične konstrukcije	26,00
1974		

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. avgusta 1974. god.

Službeni list SFRJ br. 37/74. od 26. jula 1974.

JUS K.D0.014	— Priključne mere za vezu nasadnog razvrtača i upuštača sa trenom ..	17,00
1974		

Navedeni standard je obavezan i stupa na snagu 1. septembra 1974. god.

Službeni list SFRJ br. 19/74. od 18. IV 1974.

JUS B.E4.507	— Laboratorijsko posuđe i pribor:	
1974	Označavanje (nazivi, terminologija) laboratorijskog pribora — Sedma lista	56,00
JUS B.E4.508	— „ Označavanje (nazivi, terminologija) laboratorijskog pribora — Osma lista	59,00
1974		
JUS B.E4.509	— „ Označavanje (nazivi, terminologija) laboratorijskog pribora — Deveta lista	26,00
1974		

Navedeni standardi se primenjuju od 1. juna 1974. godine

Službeni list SFRJ br. 27/74. od 23. V 1974.

JUS C.T7.220	— Definicije, klasifikacija i označavanje	14,00
1974		
JUS C.T7.221	— Određivanje sadržaja natrijumhidroksida i aluminijuma u kupatilu sa natrijumhidroksidom	6,00
1974		

JUS C.T7.222	—	Određivanje sadržaja slobodne sumporne kiseline i aluminijuma u kupatilu sa sumpornom kiselinom	14,00
1974			
JUS C.T7.223	—	Određivanje sadržaja oksalne kiseline i aluminijuma u kupatilu sa oksalnom kiselinom — sumpornom kiselinom	10,00
1974			
JUS C.T7.224	—	Određivanje čistoće destilisane ili dejonizovane vode	14,00
1974			
JUS C.T7.225	—	Gravimetrijsko određivanje mase oksidnog sloja	10,00
1974			
JUS C.T7.227	—	Određivanje debljine oksidnog sloja pomoću mikroskopa sa svetlosnim presekom	10,00
1974			
JUS C.T7.228	—	Određivanje debljine oksidnog sloja vrtložnim strujama	10,00
1974			
JUS C.T7.231	—	Ispitivanje kompaktnosti oksidnog sloja određivanjem gubitka mase posle potapanja u rastvor fosforne kiseline — hromne kiseline....	10,00
1974			
JUS C.T7.232	—	Kontrola kompaktnosti oksidnog sloja određivanjem gubitka mase posle potapanja u kiseli rastvor	14,00
1974			
JUS C.T7.233	—	Kontrola kompaktnosti oksidnog sloja određivanjem admitanse ..	17,00
1974			

Navedeni standardi se primenjuju od 1. avgusta 1974. godine

Službeni list SFRJ br. 29/74. od 6. VI 1974.

JUS H.Z0.001	—	Ispitivanje voda: 1974 Klasifikacija voda	10,00
JUS H.Z1.124	—	„ Određivanje alkaliteta	10,00
1974			
JUS H.Z1.131	—	„ Određivanje sadržaja sulfata. Metoda sa jonskim izmenjivačima	10,00
1974			
JUS H.Z1.170	—	„ Određivanje sadržaja gvožđa	10,00
1974			
JUS H.Z1.184	—	„ Određivanje sadržaja amonijaka. Metoda pomoću Nesler-ovog reagensa	14,00
1974			

Navedeni standardi se primenjuju od 1. avgusta 1974. godine

međunarodna standardizacija

primljena dokumentacija

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene međunarodne standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

dokumentacija ISO

ISO/TC 2 — Vijci, navrtke i pribor

Međunarodni standard:

br. 2339 »Konične čivije, nekaljene. Metrička serija«

Predlozi Međunarodnih standarda:

br. 3506 »Nerđajući čelik i čelik otporan prema koroziji za elemente za pričvršćivanje specifikacije«.

br. 3503 »Izlaz navoja za elemente za pričvršćivanje sa navojem prema ISO 261« (Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 3 — Tolerancije

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3599 »Pomična merila sa podelom 0,1 i 0,05 mm«

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 5 — Metalne cevi i fitinzi

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3545 »Čelične cevi i cevni završetci. Simboli koji treba da se koriste u specifikacijama«

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 8 — Brodogradnja

Predlog dopune 1 standarda:

ISO 1175 »Brodogradnja. Aluminijske legure za primenu u brodogradnji«

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 10 — Crteži

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3511/I »Postupci i instrumenti za merenje i regulisanje industrijskih procesa. Simboli. Deo I: Osnovni zahtevi«

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 12 — Veličine, jedinice, simboli, faktori i tablice za preračunavanje

Predlog međunarodnog standarda:

br. 31/XIII »Veličine i jedinice u fizici čvrstog stanja«

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 20 — Aero i kosmonautika

Međunarodni standard:

br. 2026 »Priklučci za puštanje u rad avionskih motora pomoću zbijenog vazduha«.

br. 2563 »Kanali i cevi na vazduhoplovima. Gabaritne mere pribornica V — preseka za priključke«.

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 1540.2 »Aeronautika. Karakteristike električnih mreža u avionima«.

br. 2652 »Ispitivanje okoline za aeronautičku opremu. Deo 2.2. Vlažnost«.

br. 2657 »Ispitivanje okoline za aeronautičku opremu. Deo 2.7: Temperaturne promene«.

br. 2659 »Ispitivanje okoline za aeronautičku opremu. Deo 2.9: Slana magla«.

Predlog dopune 1 standarda

ISO 1151 »Termini i simboli mehanika leta. Deo I: Kretanje aviona u odlasku na vazduh«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 22 — Drumska vozila

Međunarodni standardi:

br. 512 »Drumska vozila. Zvučni signali za motorna vozila. Akustički i standardni tehnički propisi«.

br. 1585 »Drumska vozila. Ispitivanje motora. Neto snaga«.

br. 3208 »Drumska vozila. Određivanje izbočina u unutrašnjosti kola«.

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 2575/III »Drumska vozila. Simboli za komande, pokazivači i signalna svetla. Deo III«.

br. 3539 »Drumska vozila. Nosač brizgaljke, tipa 8 i 10 i nosač brizgaljke sa ravnima za pričvršćivanje«

br. 3553 »Drumska vozila. Spojevi visokog napona za bobine i razvodnike. paljenja«

br. 3560 »Motorna vozila. Ispitivanje čeonog sudara sa čvrstom preprekom«
(Rok za primedbe 1. IV 1975)

ISO/TC 27 — Čvrsta mineralna goriva

Međunarodni standardi:

br. 335 »Određivanje osobina sticanja uglja po metodi Roga«.

br. 348 »Određivanje vlage u analitičkom uzorku uglja direktnom volumetrijskom metodom

br. 502 »Određivanje koksnog tipa po metodi Grej-Kinga«.

br. 540 »Određivanje topljivosti pepela čvrstih goriva«.

br. 561 »Grafički simboli za uređaj za pripremu uglja«.

br. 562 »Određivanje isparljivih materija (volatila) kod kamenog uglja i koksa«.

br. 567 »Određivanje zapreminske težine koksa u posudi malih dimenzija«.

br. 579 »Određivanje ukupne vlage u koksu«.

br. 589 »Određivanje ukupne vlage u kamenom uglju«.

br. 602 »Određivanje mineralnih materija u uglju«.

br. 687 »Određivanje vlage u analitičkom uzorku uglja«.

br. 728 »Granulometrijska analiza koksa«.

ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi nafte

Međunarodni standard:

br. 3014 »Goriva za avionske turbine. Određivanje tačke čađenja«.

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3733 »Proizvodi nafte i bitumenski materijali. Određivanje vode. Destilacione metode«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 29 — Sitan alat

Međunarodni standard:

br. 2935 »Kružne testere za drvo«.

ISO/TC 34 — Poljoprivredni prehrambeni proizvodi

Međunarodni standardi:

br. 2165 »Krompir za ishranu. Uputstvo za skladištenje«.

Predlozi međunarodnih standarda

br. 3659 »Voće i povrće. Sazrevanje posle skladištenja u hladnjači«.

br. 3632 »Mirođije i začini. Šafran. Specifikacije«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975)

ISO/TC 35 — Boje i lakovi

Međunarodni standardi:

br. 1247 »Pigmenti na bazi aluminijuma«

br. 1249 »Pigmenti na bazi cinkhromata. Pigmenti na bazi cinkalijumhromata i cinktetrohidroksihromata«.

ISO/TC 36 — Kinematografija

Međunarodni standardi:

br. 2862 »Kinematografija. Magnetno registrovanje zvuka sa jednim tragom na kinematografskom filmu od 35 mm. Položaj i dimenzije«.

br. 2910 »Kinematografija. Osvetljavanje projekcionih ekrana u bioskopskim salama«.

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3640 »Kinematografija. Kinematografski filmovi za sliku i ton za međunarodnu razliku televizijskih programa. Specifikacije«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975)

ISO/TC 38 — Tekstil

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3071 »Vuna. Određivanje pH vrednosti vodenog ekstrakta«.

br. 3072 »Vuna. Određivanje rastvorljivosti u alkalijama«.

br. 3073 »Vuna. Određivanje sadržaja kiseline«.

br. 3074 »Vuna. Određivanje u metanu rastvorljivih materija, češljane trake (Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3589 »Modularne jedinice za konstrukciju mašina alatki. Stubovi sa ugrađenim kliznim saonicama«.

Predlog dopune 3 preporuci ISO/R 297«

»Konične drške za alat: konus 7/24«.

Predlog dopune 2 predloga standarda ISO/

/DIS 3070/I«
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 41 — Remenice i remenove (uključivši i klinasto remenje).

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3684 »Transportne trake. Određivanje minimalnih prečnika doboša«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 42 — Fotografija

Međunarodni standard:

br. 5 »Gustina prenošenja difuzne svetlosti«.

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3298 »Glacijalna sirćetna kiselina, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.

br. 3299 »1 — fenil — 3-pirazolidan za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.

br. 3300 »Natrijumtiosulfat, anhidrovan za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.

- br. 3617 »Natrijumhidroksid, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3618 »Benzotriazol, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3619 »Rastvor amonijumtiosulfata, za fotografsku upotrebu. Specifikacije«.
- br. 3620 »Aluminijumkalijumsulfat, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3621 »Natrijumtetrabarat, dekahidrat za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3622 »Amonijumtiocijanat, za fotografsku upotrebu. Specifikacije«.
- br. 3623 »Kalijumkarbonat, anhidrovan za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3624 »Kalijumfericijanid, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3625 »Kalijumhidroksid, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3626 »Kalijumtiocijanat, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3627 »Natrijummetabisulfit, anhidrovan za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3628 »Borna kiselina, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
- br. 3629 »Kalijum-metabisulfit, za fotografsku upotrebu. Specifikacija«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 45 — Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
Međunarodni standard:

- br. 1304 »Čađ za gumenu industriju. Određivanje jodadsorpcionog broja«.
- Predlog međunarodnog standarda:
1433.2 »Kodifikacioni sistem za opis pune vulkanizovane gume«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 47 — Hemija

- Međunarodni standard:
br. 2465 »Glicerol, tehnički. Određivanje sadržaja arsena. Srebrodietilditiokarbamat fotometrijska metoda«.
- Predlog međunarodnog standarda:
br. 3506 »Natrijumfluorid, tehnički. Određivanje sadržaja hlorida. Turbidimetrijska metoda«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 48 — Laboratorijsko stakleno posuđe i aparati

- Predlog međunarodnog standarda:
br. 3507 »Piknometri«
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 55 — Rezana građa i trupci za rezanje

- Međunarodni standard:
br. 3179 »Rezana građa četinara. Dimenzije. Nominalne debljine i širine. Prva serija«.

ISO/TC 58 — Boce za gasove

- Predlog međunarodnog standarda:
br. 3500 »Bešavne čelične boce za CO₂, za instalacije protiv požara na brodovima«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 59 — Zgradarstvo

- Međunarodni standard:
br. 3055 »Oprema za kuhinje. Koordinacija veličina«.

ISO/TC 61 — Plastične mase

- Međunarodni standard:
br. 2578 »Plastične mase. Određivanje graničnog odnosa temperatura — vreme plastičnih masa izloženih dužem dejstvu toplote«.
- Predlozi međunarodnih standarda:
br. 846 »Plastične mase. Određivanje ponašanja pri dejstvu plesni i bakterija. Procena vizuelnim ispitivanjem, merenjem promene mase ili fizikalnih svojstava«.
- br. 2579.2 »Plastične mase. Procena razlike u boji i instrumentalnim metodama«.
- br. 3485 »Plastične mase. Polupropilen u granulama. Određivanje termičke stabilnosti na vazduhu, pH-metodom«.
- br. 3499 »Plastične mase. Vodene disperzije homopolimera i kopolimera vinilacetata. Određivanje bram-indeksa«.
- br. 3558 »Plastične mase. Procena boje materijala skoro belih i bezbojnih«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 69 — Primena statističkih metoda

- Međunarodni standard:
br. 2859 »Postupci za uzimanje uzoraka i tabele za kontrolisanje pomoću atributa«.

ISO/TC 72 — Tekstilne mašine i pomoćni uređaji

- Međunarodni standard:
br. 2748 »Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Vretena za žakard tkanje«.

ISO/TC 79 — Laki metali i njihove legure

- Međunarodni standard:
br. 3210 »Površinska obrada metala. Anodna oksidacija aluminijumskih legura. Procena kvaliteta prevlake merenjem mase posle potapanja u fosfornu kiselinu«.
- Predlog međunarodnog standarda:
br. 3522 »Aluminijumske legure livene u pesku. Hemijski sastav i minimalne mehaničke osobine«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 82 — Rudarstvo

Međunarodni standard:

br. 710/II »Grafički simboli za geološke karte, planove i profile. Deo II. Prikazivanje sedimentnih stena«.

ISO/TC 86 — Rashladni uređaji

Međunarodni standard:

br. 917 »Ispitivanje kompresora za tečne materije za hlađenje«.

ISO/TC 89 — Ploče vlaknatice

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3546 »Ploče vlaknatice. Određivanje finoće površine«
(Rok za primedbe 1. IV 1975).**ISO/TC 91 — Površinski aktivna sredstva**

Međunarodni standard:

br. 684 »Analiza sapuna. Određivanje sadržaja ukupnih elastičnih alkalijskih«.

ISO/TC 95 — Kancelarijske mašine

Predlozi međunarodnih standarda

br. 2126 »Kancelarijske mašine. Osnovni raspored znakova za alfanumeričku akciju tastatura za rad sa obe ruke«.

br. 3535 »Formulari. Rastojanja linije mreža i dimenzija listova«.

br. 3540 »Papirne ili plastične trake sa bojom. Karakteristike kalemova«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Međunarodni standard:

br. 3275 »Obrada informacija. Primena skupa znakova 7-bit koda i njegovih 7 i 8 bit proširenja na kaseti magnetne trake 3, 81 mm s 9 tragova«.

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 1864 »Obrada informacija. Neispisane magnetne trake širine 12,7 mm (0,5 inč.) za razmenu informacija, za skupove od 8 i 32 elementa na mm, pri naizmeničnom zapisu i skupove od 63 elementa pri faznoj modulaciji«.

br. 3407 »Obrada informacija. Kasete za magnetne trake širine 381 mm (0,150 inč.) za razmenu informacija za 32 bita po mm (800 bita po inču), pri faznoj modulaciji«
(Rok za primedbe 1. IV 1975).**ISO/TC 100 — Lanci, lančanići za prenos snage i konveje**

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3512 »Spojnice za prenosne lance, za teške terete«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975.)**ISO/TC 101 — Transporteri i elevatori**

Međunarodni standard:

br. 2148 »Transporteri i elevatori. Nomenklatura«.

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3435 »Oprema za kontinuirani transport. Klasifikacija i označavanje rastresitog materijala«.
(Rok za primedbe 1. IV 1975).**ISO/TC 106 — Materijal i proizvodi za zubarstvo**

Međunarodni standardi:

br. 3106 »Zubarski cinkoksid (eugenolni materijal) za punjenje«.

br. 3107 »Zubarski cinkoksid (eugenolni materijal) za cementiranje«.

ISO/TC 107 — Metalne i druge neorganske prevlake

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3543 »Metalne i nemetalne prevlake. Merenje debljine metodom β — povratnog rasejavanja«
(Rok za primedbe 1. IV 1975).**ISO/TC 111 — Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor**

Međunarodni standard:

br. 3056 »Nekalibrisani lanci za dizanje, od okruglog čelika. Propisi za sigurnost i održavanje«.

ISO/TC 112 — Tehnologija vakuuma

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 1607/II »Metoda merenja funkcionalnih karakteristika klipnih vakuum pumpi. Deo II. Merenje krajnjeg pritiska«.

br. 1608/II »Metoda merenja funkcionalnih karakteristika parnih vakuum pumpe. Deo II: Merenje kritičnog povratnog pritiska«.

br. 1609.2 »Vakuumska tehnika. Dimenzije prirubnice«.

br. 3529/II »Vakuumska tehnika. Rečnik. Deo I: Opšti pojmovi«.

br. 3530 »Vakuumska tehnika. Kalibracija masnog spektrometra za ispitivanje propustljivosti vakuumskih sistema«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 114 — Časovničarstvo

Međunarodni standard:

br. 1112 »Časovničarstvo. Funkcionalni i nefunkcionalni rubini«.

ISO/TC 120 — Koža

Međunarodni standardi:

br. 2820 »Koža. Sirova goveđa i konjska koža. Način oblikovanja«.

br. 2821 »Koža. Sirova goveđa i konjska koža. Konzervisanje soljenjem u u gomili«.

ISO/TC 122 — Ambalaža

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3676 »Ambalaža. Dimenzije pojedinačnih tereta pogodnih za korišćenja u kontenerima ISO serija. Maksimalne osnovne dimenzije«.

ISO/TC 126 — Duvan i duvanski proizvodi

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3550 »Duvan i duvanski proizvodi. Cigarete. Određivanje gubitaka duvana iz krajeva cigareta«. (Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 127 — Mašine za zemljane radove

Međunarodni standardi:

br. 3164 »Mašine za zemljane radove. Mašine za nivelisanje zemljišta. Specifikacije laboratorijskih studija zaštite objekata od prevrtanja na nagibima. Specifikacije za ograničenje obima deformacija«.

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3541 »Mašine za zemljane radove. Dimenzije grla za punjenje gorivom«.

br. 3542 »Mašine za zemljane radove. Intervali podmazivanja«. (Rok za primedbe 1. IV 1975)

ISO/TC 128 — Aparatura, cevi i fitinzi od stakla

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 3585 »Staklena oprema, cevovodi i fitinzi. Karakteristika borsilikatnog stakla 3.3«.

br. 3586 »Staklena oprema, cevovodi i fitinzi. Opšta pravila za konstrukciju, ispitivanje i rad«. (Rok za primedbe 1. IV 1975).

ISO/TC 138 — Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida

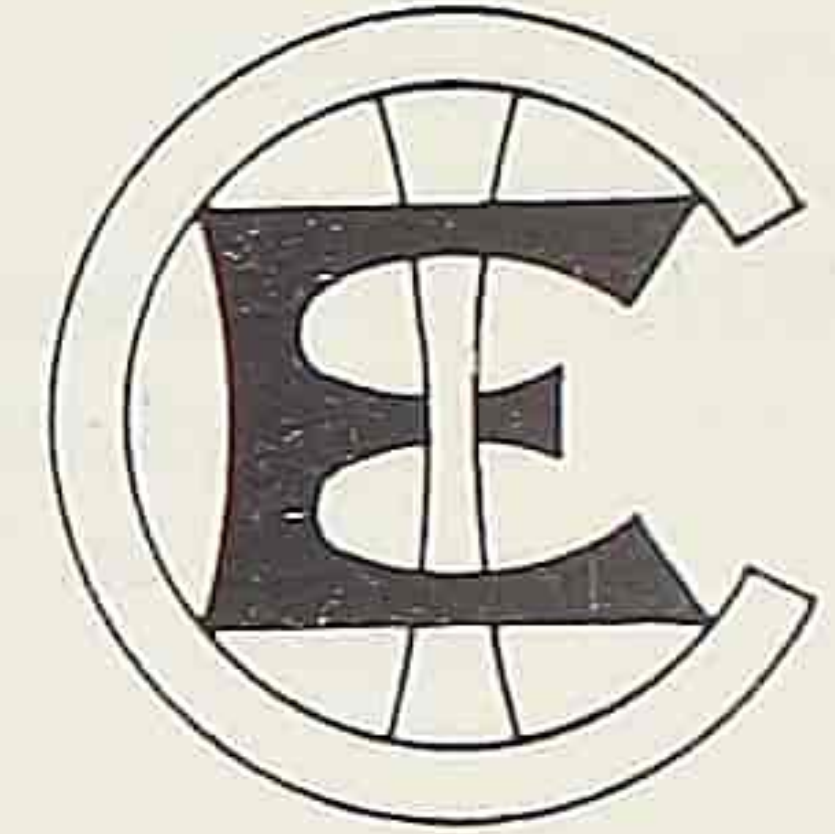
Predlozi međunarodnih standarda:

br. 264 »Fitinzi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC) sa ravnim naglavkom za cevi pod pritiskom. Dimenzije dužina naleganja. Metrička serija«.

br. 727 »Fitinzi od neplasticiranih polivinilhlorida (PVC) sa ravnim naglavkom za cevi pod pritiskom. Dimenzije naglavka. Metrička serija«.

(Rok za primedbe 1. IV 1975).

dokumentacija IEC

SC 10C Gasoviti dielektrici

Dopuna br. 2 — IEC publikacije 376, (Prvo izdanje, 1971. godine): Propisi i uslovi preuzimanja za sumporheksafluor. Član 26. Septembar 1974. Cena: 21,5 šv. fr.

IEC/TSC 12A Radioprijemnici

IEC publikacija 106: Metode merenja smetnji, emitovanih zračenjem ili provodnošću, od strane AM, FM i TV radiodifuznih prijemnika. 1974. god. Drugo izdanje. Cena 51,50 šv. fr.

SC 13B Pokazni instrumenti

IEC publikacija 477. (Prvo izdanje, 1974. godine): Laboratorijski otpornici za jednosmernu struju. Cena 34,50 šv. fr.

SC 20A Kablovi visokog napona

Izmena br. 2 IEC publikacije 287 (Prvo izdanje, 1969. godine): Proračun trajnog opterećenja kablova strujom, (faktor opterećenja 100%). Cena 15 šv. fr.

IEC/TC 40 Kondenzatori i otpornici za elektronske uređaje

IEC publikacija 418—1: Promenljivi kondenzatori. Deo 1: Nazivi i metode ispitivanja. Prvo izdanje, 1974. Cena 57 šv. fr.

IEC publikacija 334—1A: Prvi dodatak publikaciji 334-1 (1970). Promenljivi rotacioni vazdušni kondenzatori. Deo 1: Opšti tehnički uslovi i metode merenja. Cena 12 šv. fr.

IEC/TC 45 Nuklearna instrumentacija

IEC publikacija 476: Električni instrumenti za merenje, koji koriste radioaktivne izvore. Prvo izdanje, 1974. Cena 30 šv. fr.

IEC/TC 46 Kablovi, žice i talasovodi za telekomunikacione uređaje

IEC publikacija 154—7: Prirubnice za talasovode. Deo 7: Specifikacije za prirubnice za kvadratne talasovode. Prvo izdanje, 1974. Cena 20 šv. fr.

IEC publikacija 457—4: Kruti precizni koaksijalni provodnici i njihovi odgovarajući precizni konektori. Deo 4: Kruti precizni koaksijalni provodnik od 50 Ω , 21 mm i odgovarajući precizni koaksijalni konektor-hermafrodik. Prvo izdanje, 1974. Cena 17 šv. fr.

IEC publikacija 457—1: Kruti precizni koaksijalni provodnici i njihovi odgovarajući precizni konektori. Deo 1: Opšti zahtevi i metode merenja. Prvo izdanje, 1974. Cena 35 šv. fr.

IEC publikacija 457—3: Kruti precizni koaksijalni provodnici i njihovi odgovarajući precizni koaksijalni konektori. Deo 3: Kruti precizni koaksijalni provodnik od 50 Ω , 14 mm i odgovarajući precizni konektor-hermafrodik. Prvo izdanje, 1974. Cena 20 šv. fr.

IEC publikacija 457—2: Kruti precizni koaksijalni provodnici i njihovi odgovarajući precizni koaksijalni konektori. Deo 2: Kruti precizni koaksijalni provodnik od 50 Ω , 7 mm i odgovarajući precizni konektor-hermafrodik. Prvo izdanje, 1974. Cena 20 šv. fr.

IEC/TC 47 Poluprovodnički sastavni delovi

IEC publikacija 191—2E: Peta dopuna publikacije 191—2 (1966), Mehanička standardizacija poluprovodničkih sastavnih delova. Deo 2: Mere. 1974. god. Cena 40 šv. fr.

IEC/TC 48 Elektromehanički sastavni delovi za elektronske uređaje

IEC publikacija 132—6: Rotacione sklopke, malih nazivnih struja. Deo 6: Rotacione sklopke sa štampanim pločicama, sa najviše 12 položaja i maksimalnim merama montiranja od 45 mm. Prvo izdanje, 1974. godine. Cena šv. fr.

IEC/TC 56 Pouzdanost i uslovi održavanja

IEC publikacija 271: Pregled osnovnih naziva, definicija i odgovarajućih matematičkih obrazaca za pouzdanost. Prvo izdanje, 1974. godine. Cena 64 šv. fr.

TC 61 Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo

IEC publikacija 335—17 (Prvo izdanje, 1974. godine): Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo. Posebni zahtevi za električno zagrevane prokrivače, jastuke i madrace. Cena: 88,50 šv. fr.

IEC/TC 66 Elektronska oprema za merenja

IEC publikacija 348 A: Prva dopuna publikacije 348 (1971). Zahtevi bezbednosti za elektronske merne aparate. 1974. god. Cena 16 šv. fr.

Dopuna br. 1 publikacije 348 (Prvo izdanje 1971): Zahtevi bezbednosti za elektronske merne aparate. Avgust 1974. godine. Cena 26 šv. fr.

IEC publikacija 469 — 2: Impulsne tehnike i aparati. Deo 2: Merenje i analiza impulsa, opšta razmatranja. 1974. god. Prvo izdanje. Cena 29 šv. fr.

kalendar zasedanja

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo sazvana i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena.

Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju Beograd, Cara Uroša 54, radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

ISO

1974—1975

*ISO/TC 3	Tolerancije
*ISO/TC 8/SC 9	Brodogradnja. Palubni mehanizmi.
*ISO/TC 8/SC 11	Brodogradnja. Terminologija, simboli, crteži
*ISO/TC 52/SC 3	Hermetičke limenke za životne namirnice. Limenke za ribe

1975

Januar

8—10 London	ISO/TC 25	Liveno gvožđe
28—29 Pariz	*ISO/TC 47/SC 14	Hemija (Etilen, propilen, butadien).
London	*ISO/TC 22/SC 5	Drumska vozila. Ispitivanje motora
Frankfurt	*ISO/TC 23/SC 4	Poljoprivredne mašine i traktori. Traktori
Frankfurt	*ISO/TC 23/SC 2	Poljoprivredne mašine i traktori. Opšta ispitivanja
London	*ISO/TC 31/SC 10	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za bicikle, mopede i motocikle.

Januar/februar

Brisel	*ISO/TC 29/SC 5	Sitan alat. Tocila.
	*ISO/TC 94/SC 9	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema. Industrijski zaštitni šlemovi.

Februar

18—19 Pariz	*ISO/TC 21/SC 6	Vatrogasna oprema. Materijal za gašenje požara.
19—21 Dizeldorf	*ISO/TC 86/SC 7	Rashladni uređaji, Konstrukcija i ispitivanje rashladnih vitrina i sličnih uređaja za trgovinu.
20—21 Pariz	*ISO/TC 21	Vatrogasna oprema.
26—28 Prag	*ISO/TC 20/SC 4	Aero i kosmonautika. Vijčana roba za letilice.
London	*ISO/TC 39/SC 3	Mašine alatke. Modularne jedinice za mašine alatke.
	*ISO/TC 128	Aparatura, cevi i fitinzi od stakla.

		*ISO/TC 136/SC 1	Nameštaj. Metode ispitivanja			*ISO/TC 122/SC 1	Ambalaža. Dimenzije ambalaže.
	London	*ISO/TC 136/SC 7	Nameštaj. Nameštaj za škole			*ISO/TC 122/SC 3	Ambalaža. Tehnički uslovi i metode ispitivanja transportne ambalaže.
Februar/mart							
		*ISO/TC 93/SC 3	Skrob (njegovi derivati i sporedni proizvodi). Specijalna pitanja koja se odnose na proizvode dobivene hidrolizom skroba.		Pariz	*ISO/TC 143	Pirit i piritne ogoretine
		*ISO/TC 94	Lučna zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema. Zaštita očiju.			*ISO/TC 153/SC 2	Ventili za opštu upotrebu. Rad sa aktuatorima.
Mart							
	Pariz	*ISO/TC 17/SC 3	Čelik. Konstrukcioni čelici.				Navoji
	Pariz	*ISO/TC 22/SC 3	Drumska vozila. Električne veze.				Vijci, navrtke i pribor.
	Detroit	*ISO/TC 22/SC 17	Drumska vozila. Vidljivost				Varenje. Materijal za plinsko varenje. Komitet za proučavanje naučnih principa standardizacije
	Pariz	*ISO/TC 23	Poljoprivredne mašine i traktori.			*ISO/TC 10/SC 4	Crteži (opšti principi). Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike.
	London	*ISO/TC 34/SC 5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mleko i mlečni proizvodi.				
	London	*ISO/TC 148	Mašine za šivenje				
	Nemačka	*ISO/TC 153/SC 1	Ventili za opštu upotrebu. Konstruisanje, označavanje i ispitivanje.				
					Stokholm	*ISO/TC 22/SC 12	Drumska vozila. Usporači.
						*ISO/TC 22/SC 22	Drumska vozila. Motocikli.
					Beč	*ISO/TC 27/SC 2	Čvrsta mineralna goriva. Mrki ugljevi i ligniti.
						*ISO/TC 30	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima.
						*ISO/TC 30/SC 3	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Ispitivanje oblasti brzina
						*ISO/TC 30/SC 5	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Elektromagnetni merači protoka.
						*ISO/TC 30/SC 8	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Volumetrijska i težinska metoda merenja.
						*ISO/TC 47	Hemija
						*ISO/TC 144	Sistemi za difuziju vazduha.
						*ISO/TC 144/SC 1	Sistemi za difuziju vazduha. Aerodi-
Mart/april							
	SSSR	*ISO/TC 119/SC 4	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja tvrdih metala.				
I Kvartal							
	Pariz	*ISO/TC 5/SC 2	Metalne cevi i fitinzi. Cevi od livenog gvožđa, fitinzi i spojke.				
	Italija	*ISO/TC 22/SC 20	Drumska vozila. Označavanje vozila.				
	Italija	*ISO/TC 95/SC 12	Kancelarijske mašine. Trake i kalemli.				
	Stokholm	*ISO/TC 118	Kompresori, pneumatski alati i mašine.				

namička ispitivanja i predstavljanje karakteristika izlaznih otvora.

ISO/TC 144/SC 2 Sistemi za difuziju vazduha. Aerodinamička ispitivanja i predstavljanje karakteristika uređaja sa visokim pritiscima i brzinama, sa niskim pritiscima i brzinama, prigušivača i ventila.

April/maj

Moskva *ISO/TC 20/SC 2 Aero i kosmonautika. Zakovice za avijaciju.
*ISO/TC 20/SC 3 Aero i kosmonautika. Simboli za mehaniku leta.

Maj

12—16 London *ISO/TC 22 Drumska vozila.
12—16 Vašington *ISO/TC 97/SC 10 Računske mašine i obrada informacija. Magnetni diskovi.
13—16 Berlin *ISO/TC 97/SC 2 Računske mašine i obrada informacija. Skupovi znakova i kodiranje.
15—16 Stokholm *ISO/TC 70/SC 1 Motori sa unutrašnjim sagoravanjem.
26—30 Belgija *ISO/TC 17/SC 12 Čelik. Vrući valjani i hladnoobrađeni čelični limovi, trake i koturovi i čelični limovi kontinualno pocinkovani vrućim postupkom.
*ISO/TC 20/SC 10 Aero i kosmonautika. Cevi, cevne spojke i odgovarajuće zaptivke za vazduhoplove.
Pariz *ISO/TC 41/SC 1 Remenice i remenje (uključivši i klinasto remenje). Klinasti remeni i remenice za njih.
*ISO/TC 95/SC 9 Kancelarijske mašine prezentiranje dokumenata, razmaci između redova i praznina između znakova.

*ISO/TC 97/SC 9 Računske mašine i obrada informacija. Numeričko upravljanje mašinama.

SAD *ISO/TC 139 Furnirske ploče (šper ploče).

Budimpešta *ISO/TC 147 Čistoća vode.
*ISO/TC 147/SC 1 Čistoća vode. Terminologija.

*ISO/TC 147/SC 2 Čistoća vode. Fizičke, hemijske i biohemijske metode analize.

*ISO/TC 147/SC 4 Čistoća vode. Biološke metode.

*ISO/TC 147/SC 6 Čistoća vode. Uzimanje uzoraka (opšte metode).

Ženeva *INFCO Komitet za pručavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije.

Maj/juni

*ISO/TC 93/SC 1 Skrob (njegovi derivati i sporedni proizvodi).

Berlin *ISO/TC 114 Časovničarstvo.

Juni

2—6 London *ISO/TC 38 Tekstil.

3—5 Rim *ISO/TC 28/SC 3 Proizvodi nafte. Statička merenja nafte.

4—6 Pariz *ISO/TC 8/SC 8 Brodogradnja. Brodska okna.

9—13 Filadelfija *ISO/TC 102/SC 3 Železne rude. Fizikalna ispitivanja.

10—12 Pariz *ISO/TC 23/SC 6 Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za zaštitu letine.

15—19 Kanada *ISO/TC 17/SC 11 Čelik. Čelični odvijci.

*ISO/TC 22/SC 16 Drumska vozila. Zaštita od požara.

Pariz *ISO/TC 23/SC 1 Poljoprivredne mašine i traktori. Terminologija.

Pariz *ISO/TC 23/SC 10 Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za transport i manipulaciju.

*ISO/TC 23/SC 13 Poljoprivredne mašine i traktori.

*ISO/TC 38/SC 8 Tekstil. Fizikalna ispitivanja tkani-

		na i terminolo- gija tkanine.	Filadelfija	*ISO/TC 107/SC 2	Metalne i druge neorganske pre- vlake. Principi kontrole i koordi- nacije metode ispi- tivanja.
	*ISO/TC 39/SC 2	Mašine alatke. Uslovi ispitivanja.			
SSSR	*ISO/TC 55	Rezana građa i trupci za rezanje.	Filadelfija	*ISO/TC 107/SC 7	Metalne i druge neorganske pre- vlake. Ispitivanje korozije nemetal- nih prevlaka.
Otava	*ISO/TC 68	Standardizacija u oblasti bankar- stva.			
	*ISO/TC 104/SC 1	Konteneri za tran- sport robe. Di- menzije, tehnički uslovi i ispitiva- nje. Konteneri za opštu upotrebu serije 1 i 2.	Holandija	*ISO/TC 131	Hidraulični siste- mi i njihovi orga- ni.

informacije ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

poruka

Dr Ake T. Vrethema predsednika ISO 1974 — 1976

Danas međunarodna standardizacija obuhvata svet ceo. Bilo je vreme kada je međunarodna standardizacija bila strogo ograničena uglavnom na prerađivačku industriju: ako navrtka pravljena u jednoj zemlji odgovara vijku iz druge zemlje, to se podrazumevalo pod standardizacijom. Ima potrebe da se standardizuju navrtke i vijci, ali međunarodna standardizacija danas ima daleko šire zamisli i opsege. Državna uprava, istraživački instituti, potrošačke organizacije i druge međunarodne organizacije učestvuju zajednički u radu koji sada pokriva gotovo sve strane ljudske aktivnosti: od jezika za računare do zagađenja životne sredine; od bezbednosti automobila do dimenzija papira; od medicinske opreme za disanje do kontejnera; od veličina odeće do kvaliteta poljoprivrednog semena. Ovde su pomenute samo neke oblasti rada koje pokriva skoro 1 500 tehničkih tela ISO-a. Tako se menjaju zamisli i područja, ali osnovni princip ostaje nepromenjen: da se nađe jedinstven, praktičan sporazum između ljudi celoga sveta. Crveno svetlo znači »stoj«, zeleno znači »idi«. Ovo jednostavno, praktično pravilo — ovaj osnovni standard — je razumljiv i koristi se svuda. I kada kažemo da su nam časovnici otporni prema udaru i vodi, mi mislimo (bili mi svesni toga ili ne) na ISO standarde za časovnike, koji se priznaju u celom svetu.

Standard se suviše često prihvata kao nešto prirodno i samo po sebi očigledno. Mi smo svi skloni da uzmemo za gotovu činjenicu da možemo kupiti u obližnjoj radnji film standardnih dimenzija za kameru ili standardnu sijalicu za kuću; da su klavirski ključevi isti u Čikagu i Timbuktu, i da se odvijači za čepove od plute okreću u istom smeru. Mi smo skloni da mislimo o standardizaciji onda kada je uopšte nema ili kada idemo u inostranstvo i otkrijemo da se standardi u jednoj zemlji razlikuju od onih u drugoj. Mi možemo biti malo uznemireni ako električni aparat za brijanje ne možemo da uključimo u hotelsku utičnicu. Nije mala stvar za neko preduzeće ili zemlju koja je obavezna da napravi bezbroj modifikacija svojih osnovnih proizvoda samo da bi ih uskladila sa raznim nacionalnim standardima i propisima. Isto tako nije lak zadatak za zemlju koja je odlučila da uvozi dati niz proizvoda, samo da otkrije da se britanski standardi razlikuju od japanskih, ruski od austrijskih, američki od nemačkih. Sve ove neugodnosti, male ili velike, rastu po broju i značaju sa razvitkom svetske tr-

govine. Međunarodna razmena dobara i usluga su se upravo udvostručile u poslednjih pet godina i ima svakako razloga da se veruje da će se ovaj razvoj nastaviti, i to ubrzanim tempom. To, takođe, znači da će se dramatično povećavati zahtevi za međunarodne sporazume, za međunarodne standarde. Zahteve će podnositi vlade, multinacionalne kompanije, pokret potrošača i druge međunarodne organizacije. Ali će, takođe, zahtevi poticati i od velikog broja zemalja u razvoju, što će biti potvrda njihovih napora da izgrade sopstvenu industriju, što je do sada ometano nedostatkom međunarodnih sporazuma.

Kada je ISO osnovan 1947. godine, sastojao se od 25, većinom evropskih visoko industrijalizovanih zemalja. Sada je broj članica utrostručen, pa su danas od 75 članica ISO, dve trećine zemlje u razvoju.

ISO se na ovaj način razvio u istinsku međunarodnu organizaciju, sa članicama koje predstavljaju sve delove sveta, na svim stupnjevima razvoja. U stvari, računa se da sadašnje članstvo ISO iznosi približno 90% ukupne svetske industrijske proizvodnje.

Istinski međunarodni karakter rada ISO-a takođe se ogleda u činjenici da se prosečno osam ISO zasedanja održava svakog radnog dana u godini, negde u svetu. Baš ujutro, 14. oktobra 1974. godine, devet ISO zasedanja je otvoreno u šest zemalja rasutih na tri kontinenta. Jedno zasedanje ISO-a je bilo u vezi sa kotrljajnim ležajima u Floridi, dva zasedanja u Tokiju, jedno o kontejnerima i jedno o prenošenju podataka. Ostala zasedanja bila su u Odesi (Merenje i karakteristika površine); u Stokholmu (zgradarstvo); u Berlinu (gipsani proizvodi) i u Parizu (bankarstvo i lanci). I u ostale dane te nedelje održaće se 14 ISO zasedanja u vezi sa najrazličitijim temama kao što su drumska vozila, akustika, laki metali, pribori za hirurgiju.

Povećano interesovanje za međunarodnu standardizaciju takođe se ogleda u rezultatima, publikovanju međunarodnih standarda. Dok je deset godina ranije godišnja proizvodnja bila nekih 50 ISO standarda što je smatrano dostignućem dostojnim poštovanja, ISO danas objavljuje gotovo isto toliko mesečno ili prosečno da standarda po radnom dana. Kao rezultat toga, polovina od 2 500 standarda je urađena u toku poslednje tri godine, dok se 3 000 predloga standarda nalaze u procesu rada.

Ali čak i to nije dovoljno. Zahtev za međunarodnim standardima još raste. Sve više i više proizvoda i metoda postaju predmet međunarodne standardizacije. Uvode se nove oblasti rada, nove tehnologije zahtevaju nove standarde. Ovi rezultati ne mogu se postići ograničenim brojem osoblja međunarodnih i nacionalnih institucija za standardizaciju. Međunarodna standardizacija je još u detinjstvu svoga razvoja. Ona obuhvata stručnjake celog sveta, što u slučaju ISO predstavlja 100.000 kvalifikovanih stručnjaka. Samo kroz njihovo kombinovano znanje, iskustvo i dobru volju možemo se nadati da ćemo postići naše ciljeve. Standardizacija može biti uspešna samo ako se radi timski. To znači razmenu i prenošenje tehnologije što je od ogromnog značaja. To takođe znači da mi pokušavamo da prenesemo najbolje od našeg tehničkog znanja i iskustva ge-

neracijama koje dolaze, pomažući im da stvore bolji, zdraviji i bezbedniji svet, svet mira.

Danas, 14. oktobra 1974. godine, Svetski dan standardizacije se proslavlja bar u 60 zemalja — u Africi, Americi, Aziji, Australiji i Evropi. Bezbroj ljudi upoznaće se sa nedeljom standardizacije, i to mnogi od njih po prvi put. Oni će otkriti da standardizacija ne vodi ka sivoj uniformnosti; muzika ništa neće izgubiti od svoje lepote zato što postoje dva standardizovana broja okretanja ploče. Oni će doći do toga da shvate standardizaciju kao potrebu svakog društva. Oni će shvatiti da međunarodna standardizacija ne znači slobodno proticanje dobara i usluga, ne samo bolje korišćenje ograničenih izvora, već takođe — i čak značajnije — bolje veze, bolje razumevanje među ljudima.

poruka novoizabranog predsednika IEC, doktora V.I. Popkova povodom Svetskog dana standardizacije

Sa najvećim zadovoljstvom se pridružujem proslavi međunarodnog dana standardizacije.

Usmereni porast rada 185 tehničkih komiteta i potkomiteta IEC-a postao je u toku poslednje dve godine veći, a promene koje su se pojavile u ekonomskoj situaciji od 1972. godine samo su povećale potrebu koja se na međunarodnom nivou oseća za racionalizacijom i harmonizacijom proizvoda elektrotehničke i elektronske industrije i za uklanjanjem barijera koje postoje u trgovinskoj razmeni.

Ovi faktori porasta se, prirodno, odražavaju u stalnom povećanju broja preporuka IEC-a, tako da se sada objavljuje oko 5 000 stranica teksta godišnje. Vitalnost sa kojom IEC doprinosi razvoju međunarodne standardizacije odlično ilustruju dva skorašnja događaja: stvaranje sistema IEC za obezbeđenje kvaliteta elektronskih komponenata, o či-

jem statutu je diskutovao Savet IEC na zasedanju u Bukureštu, i sporazum o svetskom sistemu utikača i priključnica, postignut u Milanu februara 1974. godine.

Osim ova dva primera, u toku navedenog perioda su donesene mnoge druge važne odluke od dugoročnog tehničkog i ekonomskog značaja, koje ne treba posebno navoditi. Ova ostvarenja pokazuju opseg u kojem vodeći faktori elektrotehničke i elektronske industrije podržavaju rad IEC-a. Njima i svim inženjerima angažovanim u raznim vidovima industrijskog i privrednog života obuhvaćenog međunarodnom standardizacijom, želim posebno da uputim ovu poruku.

Intenzivan rad koji je izvršila organizacija IEC u oblasti elektrotehnike dopunjava se sa radom srodne organizacije ISO u ostalim oblastima tehnike, te se na taj način svetskoj ekonomiji stavlja na raspolaganje jedan koristan alat.

ISO osniva radnu grupu za referentne materijale

Postoje referentni materijali koji su od bitne pomoći za primenu različitih tipova standarda, za koje je Savet ISO-a odlučio da oformi ad hoc radnu grupu koja će se baviti referentnim materijalima (REMPA), za čijeg predsednika je naimenovan Mr. W. E. Andrus (USA). Navodimo nekoliko primera:

- Standardni pesak koji se koristi za pripremu maltera za ispitivanje čvrstoće maltera, i vrsta prašine »Arizona« sa pravilnom raspodelom čestica, za ispitivanje vazdušnih filtera za poljoprivredne traktore.

- »Plava tkanina«, koja se koristi za merenje promena na tkaninama pri ispitivanju.
- Metalni blok sa tačno definisanim karakteristikama, koji se koristi za određivanje tvrdoće različitih čelika.
- Odličan difuzer za kalibrisanje reflektora.

Ova radna grupa će, između ostalog, pripremiti izvesna osnovna uputstva za tehničke komitete i savete, na principima koji se zasnivaju na ekvivalentnosti, korisnosti, zakonskim aspektima i dr.

Predstavnici Francuske, Belgije, Kanade, Z. Nemačke, Irana, Japana, Holandije, Švajcarske, V. Britanije, Amerike i Sovjetskog Saveza, bili su pozvani da naimenuju eksperte za ovu grupu. Međunarodna elektrotehnička komisija (IEC) takođe je bila pozvana da uzme učešća u radu.

Na poziv Međunarodne organizacije za zakonsku metrologiju (OIML), ISO se saglasio da obezbedi sekretarijat. Međunarodna komisija ISO za referentne materijale će sazvati sastanak odgovarajućih organizacija početkom 1975. godine da prodiskutuje o koracima koji će se preduzeti za obrazovanje takve Komisije.

Savet ISO koji je nedavno održan u Ženevi, naložio je Centralnom sekretarijatu da preuzme na sebe obavezu da sačini studiju o upotrebi znaka za decimalno odvajanje (zarez) u različitim zemljama, praveći razliku između naučnih i tehnoloških aspekata sa jedne strane i bankarskih aspekata sa druge strane.

Velika zbrka nastaje zbog činjenice da najveći broj zemalja, uključujući celu Evropu, izuzev Velike Britanije, koriste decimalni zarez, dok narodi engleskog govornog područja koriste još tačku.

ISO Press Service
8 October 1974 Ref.: No. 255

* Savet ISO-a do danas, sastoji se od predstavnika ISO članica sledećih zemalja: Australije, Kanade, Čehoslovačke, Francuske, Zapadne Nemačke, Irana, Japana, Mexika, Norveške, Švajcarske, Turske, V. Britanije, Amerike i Sovjetskog Saveza.

automobilski standardi

merenje opasnih izbočina i ispitivanje sirena

Hoće li prekidači i komandne polužice u automobilu biti jedna opasnost više u slučaju saobraćajnog udesa ili će se pod dejstvom određene sile ove izbočine ugnuti, slomiti, otkaciti ili sabiti? Uprkos konstruktivnim poboljšanjima u smislu bezbednosti, korišćenju mekših materijala i sl., povrede koje nastaju pri saobraćajnim udesima često su vrlo teške, upravo zbog udara glavom o razne komande.

Nedavno objavljen međunarodni standard ISO 3208 je namenjen lakšem procenjivanju potencijalno opasnih izbočina u unutrašnjosti putničkih automobila. U njemu je detaljno opisan uređaj potreban za merenja i procedura kojom se ta merenja izvode.

Jedan drugi novi međunarodni standard, izrađen u istom tehničkom komitetu (ISO/TC 22), određuje stepen akustičnosti i tehničke specifikacije za »zvučne signale«. Ispitivanje izdržljivosti, na primer, zahteva da auto-sirena bude izložena funkcionisanju od najmanje 50.000 puta u intervalima od jedne sekunde, posle kojih dolaze intervali od četiri sekunde bez aktivnosti. Okolna temperatura u sali za ispitivanje mora biti između + 15 i + 30 °C. Standard ISO 512 zamenjuje dosadašnju preporuku ISO iz 1966. godine.

ISO News service, october 1974.

regionalne organizacije za standardizaciju

U poslednjih nekoliko godina osnovan je u nekim delovima sveta izvestan broj regionalnih organizacija i to:

- ASAC (Azijski savetodavni komitet za standardizaciju)
- ASMO (Arapska organizacija za standardizaciju i metrologiju)
- CEN (Evropski komitet za standardizaciju)
- CMEA (Savet za međusobnu privrednu pomoć)
- COPANT (Panamerička kompanija za standardizaciju)
- PASC (Pacifički savet za standardizaciju).

Velika većina članica ovih regionalnih organizacija takođe su članice ISO u dotičnim oblastima. Organizacija ISO održava bliske veze sa različitim regionalnim organizacijama. Generalni sekretar ISO učestvovao je na godišnjem zasedanju COPANT-a (u Karakasu) i nedavno ASMO-u u Kairu. U poslednjih nekoliko meseci predstavnici ISO takođe su učestvovali na glavnim zasedanjima CEN i CMEA.

Bitno je da se jasno odredi uloga ISO i svih organizacija, pa je generalni sekretar ISO (gospodin Olle Sturen) u svom pozdravnom govoru na zasedanju COPANT-a i ASMO-a podvukao činjenicu da ISO i regionalne organizacije za standardizaciju nisu konkurentne, već se dopunjuju i svaka od njih ima svoje tačno definisane dužnosti.

— Donošenje standarda postaje međunarodna stvar, kazao je gospodin Sturen. Raste broj međunarodnih standarda koji se direktno koriste svuda i na svim nivoima.

— Neko može da predloži da donošenje standarda za proizvode treba da bude na regionalnom nivou, nastavio je gospodin Sturen, pošto zemlje u datoj oblasti normalno žive pod sličnim klimatskim i drugim uslovima. Naravno, lako je naći suprotne dokaze: Malezija i Brazil imaju skoro identične klimatske uslove mada se nalaze u potpuno različitim delovima sveta, dok SAD i Meksiko pripadaju istoj oblasti, a imaju potpuno različite industrijske tradicije. Zadatak ISO, najzad, mora biti da obezbedi takve standarde koji će biti podesni za sve zemlje sveta. Svakako ne postoje razlozi da ISO ne donese jedan standard npr. za subtropske oblasti, a drugi za ostale delove sveta. Prema generalnom

sekretaru, regionalne organizacije za standardizaciju treba da se koncentrišu na primenu standarda. Glavni cilj regionalnih organizacija treba da bude osiguravanje korišćenja i primene ISO standarda u celoj regiji na isti način.

— Sa takvim prilazom, njihov rad neće ometati ni na koji način pokušaje da se izrade standardi na svetskom nivou. Naprotiv, takva podrška je neprocenjiva za ISO, rekao je gospodin Sturen. Bilo je takođe podvučeno da regionalne organizacije mogu igrati značajnu ulogu u udruživanju sredstava svojih članica kao i u učestvovanju u tehničkom radu ISO. U okviru rada regionalnih organizacija, zemlje — članice mogu odlučiti da pošalju samo jednu nacionalnu delegaciju na neko zasedanje ISO, pa onda ova nacionalna delegacija može predstavljati ostale članice te oblasti.

— Sa takvim pristupom, što znači da regionalne organizacije treba da se koncentrišu na primenu međunarodnih standarda i na udruživanje izvora unutar svojih članica, dok ISO treba da se koncentriše na donošenje standarda, mi možemo postići optimalni rezultat sa ograničenim sredstvima i to svi moramo prihvatiti, zaključio je gospodin Sturen.

(ISO Bulletin, September 1974)

standardi u nuklearnoj tehnici

Članak Mr J. W. Landisa Predsednika grupe za energetiku udruženja za atomsku energiju.

Moja poruka je sasvim jednostavna i može se sumirati kroz ova tri stava:

- Energetska kriza je prisutna.
- Nuklearna energija je stvarnost.
- Mi kao nacija možemo se potpuno koristiti prednostima nuklearne energije u rešavanju naših energetskih problema samo ako budemo nastavili da podržavamo donošenje standarda u nuklearnoj tehnici.

Preko 1 200 standarda stoje na raspolaganju za upotrebu za dizajn, proizvodnju, konstrukciju, ispitivanja, rad, rukovanje i opremu u nuklearnoj tehnici.

Drugih 600 standarda su izrađeni specijalno u vezi sa primenom nuklearne energije.

Više od 10.000 saradnika je angažovano na ovom poslu. Najveći broj ovih ljudi dobrovoljno saraduju uz podršku industrije i države.

Oko 1 500 novih ili revidovanih standarda su potrebni industriji koja radi u oblasti nuklearne tehnike.

Programi koji se ostvaruju u toku jedne godine koštaju oko 30 miliona dolara, a 80 % od ovih sredstava je angažovano u industriji.

Područja najvažnijih angažovanja su:

- Bezbednost
- Osiguranje kvaliteta
- Operativnost, održavanje, pouzdanost
- Položaj i životni uslovi
- Proizvodnja materijala, prerada otpadaka, odgovornost, obezbeđenje, transport
- Rukovanje otpacima.

Svi ovi standardi prošli su kroz ANSI-sistem usklađivanja koji uključuje i vreme potrebno za primedbe i javnu diskusiju. Po mom mišljenju ne postoji drugi put koji bi zadovoljio mnogobrojne grupe koje glasno zahtevaju strogo pridržavanje propisa koji se odnose na sredstva i rad u nuklearnoj tehnici.

Američka nacionalna organizacija za standardizaciju (ANSI) je zaslužila puno priznanje od strane industrije zato što je i pored mnogih teškoća koje prate nove tehnologije uspela da zadovolji odgovarajuće zahteve u vezi sa nuklearnom tehnikom.

Ako industrija koja radi za nuklearnu tehniku radi uspešno, za to treba da zahvali Američkom nacionalnom institutu za standarde.

Bilten ISO №. 10/1974

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardizaciji Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju — Standardoteka, Beograd, General Ždanova br. 28.

- a) GOST* — SSSR
- b) ÖNORM — Austrija
- c) VSM — Švajcarska

DK 025.45.004.14 ÖNORM A 2700/74	Internationale Dezimalklassifikation (DK) Richtlinien für die Anwendung	DK 620.1.621.317.337.4 VSM 23726/74	Wicklungsdrähte. Prüfmetho- den. Dielektrischer Verlust- faktor $\text{tg } \delta$ bei Raumtempera- tur mit Quecksilbergegenelek- trode
DK 511.135.6:389.1 ÖNORM A 6403/74	Runden von Zahlen	VSM 23729/74	Wicklungsdrähte. Prüfmetho- den. Dielektrischer Verlust- faktor $\text{tg } \delta$ in Abhängigkeit von der Temperatur
DK 528.93:744.4 ÖNORM A 2253/74	Geländedarstellung in Plänen	DK 621.313.333.2.025.3(083.74) GOST 19523/74	Dvigateli trekhfaznye asink- hronnye korotkozamknutyje serii 4A moshchnost'yu to 0,06 do 400 kVt. Obshchie tekhnicheskie usloviya
DK 531.717.5.089.6 (083.74) GOST 8.115/74	Gosudarstvennaya sistema obespecheniya edinstva izme- renij. Golovki izmeritel'nye pruzhinnye malogabaritnye. Mikatory. Metody i sredstva poverki	DK 621.314.21.016.2—777 ÖNORM E 4768/74	Transformatoren. Leistungs- schilder
DK 536.531(083.74) GOST 13801/74	Termometry soprotivleniya sudovye. Obshchie tekhnich- eskie usloviya	DK 621.315.14 (083.74) GOST 839/74	Provoda neizolirovannye dlya linij ehlektroperedachi
DK 542.3 (083.74) GOST 19491/74	Vesy laboratornye rychez- hnye. Osnovnye parametry. Obshchie tekhnicheskie trebo- vaniya	DK 621.315.33:620.1 VSM 23703/74	Wicklungsdrähte. Prüfmetho- den. Rückfederungswinkel von Runddrähten mit Nenn- durchmesser d über 1,60 mm und von Flachdrähten bis 5,6 mm Dicke
DK 543.06:001.4 (083.74) GOST 19647/47	Metody i sredstva rentgeno- radiometricheskogo analiza. Terminy i opredeleniya	VSM 23735/74	Wicklungsdrähte. Nomen- klatur Bezeichnungen für flache, lackisolierte Kupfer- drähte
DK 614.72:546.224—31.08 535.24.082.56(083.132) ÖNORM M 5851 Teil 1/74	Messung gasförmiger Immis- sionen. Messung der Schwe- feldioxid-Konzentration. Pho- tometrisches Verfahren nach WEST und GAEKE (TCM- Verfahren; Tetrachloromer- curat-Verfahren)	DK 621.315.337.4 VSM 23770/74	Wicklungsdrähte. Material- vorschriften für flache, lack- isolierte Kupferdrähte Iso- lation C 1.2 und C 2.2
DK 614.891.1:614.84 ÖNORM F 4035/74	Feuerwehrrhelm. Ausführung, Prüfeinrichtung, Prüfkopf	VSM 23771/74	Wicklungsdrähte. Material- vorschriften für flache, lack- isolierte Kupferdrähte Iso- lation C 1.5 und C 2.5

- VSM 23772/74 Wicklungsdrähte. Materialvorschriften für flache, lackisolierte Kupferdrähte Isolation C 1.4 und C 2.4
- DK 621.315.614.65.001.4 (083.74)
GOST 12268/74 Karton ehlektroizolyatsionnyj. Metody opredeleniya stojkosti k vozdejstviyu ispytatel'nogo napryazheniya, k vozdejstviyu poverkhnostnykh razryadov i szhimae-mosti pod davleniem
- DK 621.315.615.2:681.128
ÖNORM E 4764/74 Transformatoren. Flüssigkeitsstandanzeiger
- DK 621.315.615.2.001.4:621.646.2
ÖNORM E 4762/74 Transformatoren. Ölproben- und Entlüftungsventil
- DK 621.315.67:678 (083.74)
GOST 19421/74 Vtulki predokhranitel'nye rezinovyje. Konstruktsiya i razmery
- DK 621.316.8 (083.74)
GOST 9664/74 Rezistory. Dopuskaemmye otkloneniya ot nominal'nogo znacheniya soprotivleniya
- DK 621.317.7.004.3 (083.74)
GOST 9181/74 Pribory ehlektroizmeritel'nye. Upakovka, markirovka, transportirovanie i hranenie
- DK 621.353.3 (083.74)
GOST 8477/74 Kombajny silosouborochnye
- DK 621.382.3 (083.74)
GOST 14883/74 Tranzistory tipov P607, P607A, P608, P608A, P609, P609A dlya ustrojstv shirokogo primeneniya
- DK 621.382.82.001.24 (083.74)
GOST 19420/74 Mikroskhemy integral'nye tsifrovye povychennoj funktsional'noj slozhnosti. Osnovnye parametry
- DK 621.385.3 (083.74)
GOST 19524/74 Lampa reguliruyushchaya GP-5
- DK 621.643.4:62—82 (083.74)
GOST 19535/74 Soedineniya flantsevyje dlya gidravlicheskich i smazochnykh sistem
- DK 621.643.4:629.113—592.52.001.4
ÖNORM V 5008/74 Druckluftbremsanlagen. Prüfanschlüsse
- DK 621.746.073—2 (083.74)
GOST 19508/74 Kollektory ventilyatsionnye i ehlementy smykaniya oblitsovannykh kokilej. Razmery
- DK 621.791:658.552
ÖNORM M 7812 Teil 2/74 Sicherung der Güte von Schweissarbeiten. Güteklassen
- DK 621.796.128.2
ÖNORM A 5301/74 Aufsetzrahmen aus Holz für Paletten 800 mm × 1200 mm
- DK 621.798.15:678.742(083.74)
GOST 19360/74 Meshki-vkladyschi plenochnye. Obshchie tekhnicheskie usloviya
- DK 621.86.065.3:677.72
ÖNORM M 9534/74 Stahldrahtseile. Zugseile. Rundlitzenseile in Sondermachart
- DK 621.867.067.783
ÖNORM M 9701 Stetigförderer für Schüttgut. Zusätzliche Sicherheitsvorschriften. Trichter, Bunker, Silos und deren Verschlüsse
- DK 621.879.001.4 (083.74)
GOST 19476/74 Ehkskavatory transhejnnye, tsepnye. Metody periodicheskikh ispytanij. Obshchie trebovaniya
- DK 621.883
ÖNORM M 4904/74 Inensechskantschlüssel. Nennmasse; Prüfung
- DK 621.883.16
ÖNORM M 4908/74 Massive Doppelsteckschlüssel und Drehstifte
- DK 621.921.27:661.665.3(083.74)
GOST 5744/74 Materialy abrazivnye v zerne. Karbid bora
- DK 621.979.073.06(083.74)
GOST 13983/74 Bloki universal'no-perenalihivaemykh molotovykh štampov dlya smennykh prizmaticheskikh vstavok. Konstruktsiya i razmery
- DK 622.367.7:539.215.2.08(083.74)
GOST 19572/74 Slyuda droblenaya. Metod opredeleniya granulometricheskogo sostava
- DK 622.367.7:543.06(083.74)
GOST 19573/74 Slyuda droblenaya. Metod opredeleniya soderzhaniya peska

DK 624.012.46:666.982.4 ÖNORM B 4250/74	Spannbetontragwerke. Berechnung und Ausführung	DK 663.974:658.562(088.7)(083.74) GOST 5.2159/74	Sigarety bez fil'tra. Trebovaniya k kachestvu attestovannoj produktsii
DK 625.888:691.327 ÖNORM B 3256/74	Randsteine aus Beton	DK 664.161.8(083.74) GOST 6034/74	Dekstriny
DK 627.913(083.74) GOST 19466/74	Bui ledovye nesvetyashchie	DK 666.32—492.3:666.7 ÖNORM B 3233/74	Blähton. Güteermkmale und Prüfbestimmungen
DK 628.94:001.33(083.74) GOST 13828/74	Svetil'niki. Vidy i oboznameneniya	DK 667.636.42'33.242.4 ÖNORM C 2354/74	Holzanstrichmittel auf Ölbasis
DK 629.12.015.64(083.74) GOST 766/74	Yakorya sudovye. Obshchie tekhnicheskije usloviya	DK 667.636.42'33.263.3 ÖNORM C 2355/74	Holzanstrichmittel auf Phthalatharzbasis
DK 629.125.011.525(083.74) GOST 12086/74	Shlyupki spasatel'nye dlya morskikh sudov. Sosud dlya masla	DK 669.11—492(083.74) GOST 9849/74	Poroshok zheleznyj
DK 633.531.1:633.2(083.74) GOST 19449/74	Semena mnogoletnikh zlakovykh kormovykh trav. Posevnye kachestva	DK 669.14—418.25 ÖNORM M 3215 Teil 1/74	Breitband warmgewalzt, in Rollen, aus unlegierten Stählen. Abmessungen, Massen, zulässige Abweichungen
DK 635.651(083.74) GOST 10417/74	Boby kormovye. Trebovaniya pri zagotovkakh i postavkakh	DK 669.14—418.22 ÖNORM M 3216/74	Bandstahl warmgewalzt, aus unlegierten Stählen. Abmessungen, Massen, zulässige Abweichungen
DK 637.143(083.74) GOST 10970/74	Moloko korovye obezzhirenoe sukhoe	DK 669.162.275.2 (083.74) GOST 3476/74	Shlaki domennye i ehlektrotermofosfornye granulirovannye dlya proizvodstva tsementov
DK 651.717 ÖNORM A 1014/74	Vordruck für Postkarte mit Anschriftklappe Versandformat A 6	DK 669.35—40 : 539.4.5 VSM 11857/74	Kupfer-Zink-Legierungen. Rohre. Mechanische Eigenschaften
DK 66.07:543.06(083.74) GOST 19502/74	Gazy. Metod opredeleniya makrokonsentratsij okislov azota	DK 669.35—42 : 539.4.5 VSM 11854/74	Kupfer-Zink-Legierungen. Stangen. Mechanische Eigenschaften
DK 661.5:546.171.5'212(083.74) GOST 19503/74	Gidrazingidrat tekhnicheskij	DK 674.028.9.05—197 (083.74) GOST 19577/74	Stanki rebroskleivayushchie. Normy tochnosti
DK 661.7:547.233.21(083.74) GOST 9967/74	Dimetilamin tekhnicheskij	DK 681.1.2 : 628 .16.067 : 613.47 ONORM M 5872/74	Ausstattung von Badewasser-Aufbereitungsanlagen mit Messgeräten
DK 661.728:543.06(083.74) GOST 10070/74	Tsellyuloza i polutsellyuloza. Metod opredeleniya stepeni delignifikatsii	DK 681.2.083.8 : 531.78 (083.74) GOST 14010/74	Datchiki-rele davleniya i raznosti davlenij GSP
DK 661.832.322.5(083.74) GOST 2713/74	Soly bertoletova tekhnicheskaya		

DK 691.32.001.4 (083.74)			
GOST 19426/74	Betony. Metod opredeleniya koehffitsienta fil'tratsii vody	DK 744.4 : 528.4 : 003.62	ÖNORM A 2251/74 Spezialzeichen (im Richtmassstab 1 : 200) für Leitungen, Strassen und Wege in Bestandsplänen
DK 696.485			
ÖNORM M 7442/74	Gas-Durchlauf-Wasserheizer	DK 744.43 : 621.833 + 621.855	ÖNORM A 6076/74 Darstellung von Zahnrädern in technischen Zeichnungen
DK 697 245.001.4			
ÖNORM M 7443/74	Gase und Drücke für die Prüfung von Gasgeräten und Gasfeuerstätten	DK 744.43 : 621.882	ÖNORM A 6075 Teil 1/74 Darstellungen von Gewinden, Schrauben und Muttern in technischen Zeichnungen
DK 697.326 : 662.951.22			
ÖNORM M 7444/74	Gasheizkessel für Warmwasserheizung ohne und mit Warmwasserbereitung mit Brennern ohne Gebläse	DK 744.43.9	VSM 10220/74 Zeichnungen. Schriften
DK 728 : 624.011.1			
ÖNORM B 2320/74	Wohnhäuser aus Holz. Technische Anforderungen	VSM 10221/74 Zeichnungen. Normalschrift senkrecht, Typ B	VSM 10222/74 Zeichnungen. Normalschrift schräg, Typ B
DK 744.4			
VSM 10200/74 Blatt 1	Zeichnungen. Ausführungsrichtlinien	VSM 10223/74 Zeichnungen. Engschrift senkrecht, Typ A	VSM 10224/74 Zeichnungen. Engschrift schräg, Typ A

personalne vesti

kratka biografija dr V.I. Popkova, novog predsednika međunarodne elektrotehničke komisije (IEC)

Na sastanku Saveta IEC-a, održanom u Bukureštu 18. septembra 1974. godine, za predsednika je izabran dr V. I. Popkov koji će obavljati ovu dužnost do generalne skupštine 1977. godine.

Dr V. I. Popkov, član Akademije nauka SSSR je načelnik visokonaponske laboratorije u Institutu Križanovskog za energetska istraživanja u Moskvi, potpredsednik Odeljenja za probleme fizike i tehnike u elektroenergetici pri Akademiji nauka SSSR i glavni redaktor časopisa »Energija i transport«, koji izdaje ovo odeljenje.

Dr Popkov je 1959. godine bio izabran za potpredsednika svesaveznog udruženja »Znanie« i ovu dužnost obavlja do danas. Od 1963. godine dr. Popkov je predsednik nacionalnog komiteta SSSR-a, učlanjenog u IEC, a od 1965. godine je i predsednik tehničkog komiteta 42 IEC-a (Tehnika visokih napona).

Novi predsednik IEC-a je rođen 1908. godine u Moskvi, a diplomirao je 1930. godine u Moskovskom Institutu za elektroenergetiku gde je dobio titulu elektrotehničkog inženjera. Sledeće dve godine je radio na koncepciji mreže za napajanje električnom energijom metalurških postrojenja u Ukrajini. U periodu od 1932. do 1936. godine je bio zaposlen u Svesaveznom elektrotehničkom institutu u Moskvi, gde se bavio istraživanjima u oblasti prenapona usled atmosferskih pražnjenja i metodama zaštite postrojenja visokog napona. U toku sedam godina upravljao je u istom institutu laboratorijom za automatizaciju ispitivanja X-zracima i magnetodefektoskopiju industrijskih proizvoda.

Godine 1948. V. I. Popkov je promovisan za doktora tehničkih nauka, pošto je odbranio tezu: »Električno polje elektroda pod dejstvom korone i teorija bipolarne korone na vodovima za prenos jednosmernim naponom.« Njegov glavni naučni doprinos je u oblasti problema iz tehnike visokih napona, fizike električnih pražnjenja u gasovima, posebno u fizici i teoriji korone jednosmerne i naizmenične struje i u domenima vezanim sa ovim problemima.

U periodu od 1953. do 1959. godine dr Popkov je bio pomoćnik direktora Instituta Križanovskog za energetska istraživanja i bavio se opštim problemima energetike, a posebno prenosom električne energije visokog napona na velike daljine.

Od 1953. godine dr Popkov je dopisni član Akademije nauka SSSR-a, a od 1966. godine redovan član ove akademije.

Sa svojom naučnom ekipom dobio je 1965. godine »Nagradu Jabločkova« Akademije nauka SSSR-a za razradu nove metode merenja gubitaka usled efekta korone na vodovima za prenos električne energije pod opterećenjem. Dr Popkov je autor oko 80 naučnih radova i članaka, od kojih su mnogi bili objavljeni u drugim zemljama.

**JUGOSLOVENSKI
ZAVOD
ZA STANDARDIZACIJU**

I

REDAKCIJA BILTENA

STANDARDIZACIJA

**ČESTITAJU SVOJIM SARADNICIMA,
ČITAOCIMA I SVIM PRIJATELJIMA**

**NOVU
1975.
GODINU**

41

428/1974

700021308, 12

COBIS

